

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Spalis - October 25, 1965

Nr. 115

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TARP KAIRĖS IR DEŠINĖS

DAUGYBEJE AIŠKINIMU, KAD VISAS PA-SAULIS SLENKA Į KAIRE IR KAD TIK TEN SLYPI POLITINĖ ATEITIS. MALONŲ NETI-KĖTUMĄ SUDARĖ KONSERVATORIŲ KANDI-DATO PASISEKIMAS NEW YORKE. KURIS SUKLIUDĖ "LIBERALAUS" RESPUBLIKONŲ KANDIDATO TIKETAM LAIMĖJIMUI.

Vytautas Meškauskas

Jau turbūt prieš gerą pusmetį Vincas Rastenis Chicagoje skaitė sensacingą paskaitą. Sensacija slypėjo ne tame, ką pasakė, bet kas pasakė. Mat, šviesos - Santaros pakviestas V. Rastenis bandė sugriauti pas mus įsise-nėjusį mitą, kad 'dešinieji' yra geresni negu 'kairieji'. Anot jo, 'dešinieji' dažnai atstovauja re-akciją, stabdo gyvenimą, tuo tar-pu 'kairieji' yra progreso šali-ninkai. Tokiam teigime gali būti dalis tiesos ir įstologi gražnebu-vo staigmena. Nustebino tačiau faktas, kad tai būtinai turėjo pa-sakyti Vincas Rastenis, senas tautininkų veikėjas ir uolus Dir-vos bendradarbis, gali sakyti to-kių institucijų šūlas, kurias iki šiol niekas nebuvo pavadinęs 'kai-rišioms', bent aš negirdėjau, kad kas Dirvą būtų vadinęs kai-riųjų laikraščiu.

'Kairiosios' pusės 'reabilitaci-ja' prasidėjo jau ne nuo šiandien. Jei ne komunistinis sąjūdis, kuris vėl kuriam laikui sugadino 'kai-riųjų' reputaciją, jis būtų jau ir užmirštas dalykas. Konservaty-vūs katalikai turėjo tačiau pery-venti staigmeną, kai Italijos krikš-čionys demokratui su Vatikano palaikymu pradėjo iešioti 'ati-tyrymo' į kairę. Košalio, vy-riausybės su socialistais (ir net komunistų pritarimu) sudarymo, šiandien yra katalikų politikų, ku-rie savo radikalumui ir reformų reikalavimui bando pralengti net komunistus. Jie teigia, kad tai ir yra vienintelis būdas komunis-tams nugalėti.

Čia reikia pastebėti, kad kraš-to, kurio nusistovėjusi tvarka pa-tinka gyventojų daugumai, po-litinių partijų kairumas ar deši-numas neturi didelės praktiškos reikšmės. Ten net žymi tenden-cija tokios ideologinės spalvos iš viso nusikratyti. Pavyzdžiui, Vokietijos socialdemokratai at-sisakė marksizmo ir ideologi-niai stovi toliau į 'dešinę', ne-gu Anglijos Darbo partija, o pa-č prancūzų socialistai. Čia vėl do-mu, kad prancūzų partija su bai-siu radikal-socialistų pavadinimu faktinai yra dešinioji partija, o paprastai (ne radikaliai) socia-listai yra kairioji partija. Ame-rikoje, kaip žinia, abi didžiosios partijos kratosi ideologinės skraistės ir pas republikonus bei demokratus gali rasti abiejų krypčių politikų.

Pasukti į kairę ar dešinę kla-usimas darosi aktualus, kai kraš-tas atsiduria bėdoje ir reikalin-gas kokių nors reformų. Jungti-nėse Amerikos Valstybėse, ku-

rių socialinė ir ūkinė santvarka leido jų gyventojams pasidžiaug-ti aukščiausiu pragyvenimo ly-giu, naujų problemų sukėlė gyven-tojų amžiaus ilgėjimas, privedęs prie pensininkų skaičiaus augimo, ir miestų didėjimas, aštrinas ra-sinį klausimą. Tų problemų spren-dimą 'kairieji' norėtų pavesti fe-deralinei valdžiai, tuo tarpu 'de-šinieji' federalinių įstaigų įsiki-šimą norėtų pakęsti tik bėdos at-veju, kai visos lokalinės valdžios priemonės, kurios šiame krašte yra labai skaitlingos, būtų išsem-tos ir pasirodytų nepakankamo-mis. 'Dešinieji' bijo, kad federa-linės valdžios kompetencijos au-gimas galės nuvesti į socializmą ir asmens laisvės bei iniciatyvos suvaržymą, atseit, to elemento, kuris taip padėjo Amerikos ger-būviui.

Tačiau tų, kurie sau reikau-ja federalinės valdžios pagalbos, kaip pensininkai ar negrūmažu-ma, skaičius yra toks didelis, kad nepataikavimas tų sluoksnių spe-cialiejiems interesams praktiškai reiškia pralaimėjimą rinkimuo-se. Už tai ir respublikonų parti-joje yra politikų, kurie mano, kad demokratams galima būtų nugalė-ti tik dar daugiau pasukus į 'kai-rę' negu demokratai.

Tokia pažūra gerokai išryškė-jo desperatiškai priešinantis Goldwaterio nominacijai į respu-blikonų prezidento kandidatus. O tam rinkimus pralaimėjus, jau atrodė, kad nebus jokių klūčių visuotinai 'slinkčiai' į kairę. Gal ir būtų pusė bėdos jei toji slink-tis pasibaigtų tik komunistinių obalsų ir šokių pralaimimu, blo-giau, jei įsisūbavimas į kairę pralengtų komunistus ir asmens laisvės varžymą.

Už tai kiek 'dešiniau' nusitei-kusiems malonią staigmeną su-teikė įvykiai tame pačiame New York'e, iš kur Chicago atvykęs Vincas Rastenis šviesesnę ateitį įžidrėjo tik kairėje pusėje. Sekančią savaitę ten bus renkamas burmistras. Atrodo, kad ilgas demokratų valdymas bus gerokai pabodęs to milžiniško miesto gy-ventojams. Anot New York Herald Tribune pirmadienio vedamojo: "We have suffered from a political mixture of incompetence and lethargy". Žinia, NYHT yra res-publikonų laikraštis ir rinkimų proga gali kiek perdėti, tačiau, iš kitos pusės, viešosios nuomō-nės tyrinėjimas parodė, kad to-kią pažūrą pritaria daugelis New Yorko gyventojų, nors ten re-gistruotų demokratų yra tris kart daugiau negu respublikonų. Dėl to

kairysis respublikonų kongres-manas John V. Lindsay -- toks kairysis, kad net nevadina save respublikonu ir aiškiai atsisirbojo nuo Goldwaterio -- išstated savo kandidatūrą, kurį laiką galėjo ti-kėtis pergalės. Neesant jokio ki-to daugiau patraukiančio kandida-to, demokratų nominaciją laimėjo Abraham D. Beame, kuris kaip žy-das gali tikėtis tam tikro tautinio sentimeno iš New Yorko gyven-tojų daugumos pusės. Tuo tarpu Lindsey yra protestantas, o tų skaičius New Yorke visą laiką ma-žėja.

Staigmeną priešrinkiminėje kampanijoje sudarė konservato-rių partijos kandidato William F. Buckley jr. kandidatūra ir jos pa-sisekimas. Buckley, vienas iš žur-nalo National Review redaktorių, yra pagarsėjęs 'dešiniojos' pu-sės gynėjas. Pati konservatorių partija yra naujadaras, nusižiū-rėjus į kairiąją liberalinę parti-ją, kuri, nors negali pati vaidinti didesnės rolės nacionalinėje JAV politikoje, tačiau turi tam tikros, kai kada net didelės įtakos, demo-kratų partijos politikai. Atseit, konservatorių partija galėtų ild tam tikro laipsnio apstabyti res-publikonų partijos slinktį į kai-rę. Atrodo, kad Buckley kandi-datūra neturės jokio pasisekimo. Bet Buckley asmeniškai yra la-bai patrauklus intelektualas ir NYHT tyrinėjimais rodo, kad jis gali gauti apie 11,5% visų balsų, tai yra labai daug pradedančiam politikui be didžiųjų partijų ma-šinerijos pagalbos. Beame gali gauti 44%, o Lindsay apie 36,8% (Jį remia ne tik respublikonai, bet ir liberalų partija). Ir kiti tyrinėjimai rodo panašią propor-ciją. Kitaip sakant, Lindsay galė-tų laimėti, jei nebūtų Buckley kan-didatūros. O to kaip tik ir siekia Buckley, įrodant, kad respubli-konai negali tikėtis laimėti be de-šiniau nusiteikusių piliečių paga-lbos, ir tai maloni staigmena į kairę bėgti pasirodysiam pasau-lyje.

ŽINIOS IŠ VISO
PASAULIO

* FORDO FUNDACIJA paskyrė 85 mil. dol. įvairioms JAV kultū-rinėms institucijoms remti. Dau-guma tos sumos atitenka 50 sim-foninių orkestrų paramai. 10 me-tų bėgyje ta parama palaipsniui pasiekianti 165 mil. dol. Orkest-rai dar nėra parinkti, bet laimėn-gieji gaus nuo 600 tūkst. iki 2,5 mil. dol.

* ANTRAS PASITARIMŲ KE-LINYS prasidėjo spalio 11 d. Ang-lijos delegacijai išskridus į Mask-vą tęsti derybas dėl Baltijos val-sčių uokso, deponuoto Anglijos bankuose ir dėl Anglijos turto, palikto tose valstybėse Sov. S-gai jas okupavus.

Sov. S-gos reikalavimai siekia

Per 20 metų Dainavos ansamblis davė daug gražių spektaklių. Ansamblis nesustingo savo pirminiuose rėmuose ir eina su gyvenimu. Sausio 15 ir 16 d.d. Chicagoje stato "Nemunas žydi", kuris bus pertvarkytas ir daug kuo skirsis nuo Vokietijos stovyklose seniai matyto pastatymo. Simfoninis orkestras palydės choristus, solistus ir tautinius šokius. Nuotraukoje dainaviečiai viename ankstyvesniame pasirody-me Chicagoje.

DAINAVOS ANSAMBLIS EINA SU GYVENIMU

Nemunas žydės Chicagoje. - Ansamblis pakviestas į Šiluvos koplyčios šventinimo iškilmes.

Moksleivių tautiniai ansamb-liai, lituanistinės mokyklos ir jų chorai, Lietuvos Bendruomenės rengiamos lit. mokyklų šventės, lietuvių muzikų vedamos piano stu-dijos -- vis tai buvo ir yra tie veiksniai, kurie chorams ir an-sambliams Chicagoje išugdė nau-jas dainininkų gretas. Tai ypač į akis krenta šiandien pažvelgus į Dainavos ansamblį, kuris staiga priartėjo prie šimto dainininkų ir šalia to subūrė 16 porų tautinių šokių šokėjų iškilmingam ir kartu sunkiam šių metų darbo sezonui.

Kai prieš pusantų metų an-sambliečiai ir nepaprastai gau-siai susirinkusi Chicagos lietuvių visuomenė laidojo Dainavos an-samblio "tėvą" -- jo ilgametį me-no vadovą, šviesų lietuvių patrio-tą muz. Stepą Sodeiką, daugelis tyliai galvojo, kad su Sodeikos mir-timi pamažu priartės galas ir gi-liai kultūrinę vagą įrėžusiam Dai-navos ansamblui.

Bet naują kraują savo gyslose ansamblis pajuto, iš Californijos

atsikėlus muz. Petru Armonui. Kai šis perėmė ansamblį ir dir-bo kartu su muz. Alg. Šimkum, ansambliečiai pamatė, kad veltur-i vadovą, su kuriuo galės dirbti, tęsiant praeities tradicijas ir kar-

B. Chomskis, Vl. Jakubėnas ir kiti.

Praėjusią vasarą Dainavos ansamblui suėjo 20 veiklos me-tų. Tą sukaktį ansamblis iškil-mingai paminės sausio 15 ir 16

Muziką Petras Armonas, perėmęs Dainavos ansamblio vadova-vimą, pridavė ansambliečiams naujų jėgų tęsti praeities tradicijas ir ieškoti naujų kelių lietuviškos muzikos populiarinimui.

* JAV DELEGACIJA prie JTO pralaimėjusi siekiant pravesti antisemitizmo pasmerkimą ra-sinės diskriminacijos formulėje, ruošiasi tą kovą perkelti į pilie-tinių teisių komisiją.

Sov. S-ga, visą dėmesį nukrei-pusį į Afrikos ir Azijos tautas, kovos su antisemitizmu rezoliu-ciją sugebėjo atmeti politiniais manevrais socialinių ir humani-tarinių reikalų komisijoje. Sovie-tiniai diplomatai rezoliuciją pa-pildė savo kontra-pasitlymu, kad šalia antisemitizmo būtų įjungta ir kova su "slonizmu, nacizmu ir neonacizmu". JAV, Izraelio ir ki-tų valstybių delegacijos išreiškė pasipiktinimą įjungimu slonistų į tokią kompaniją...

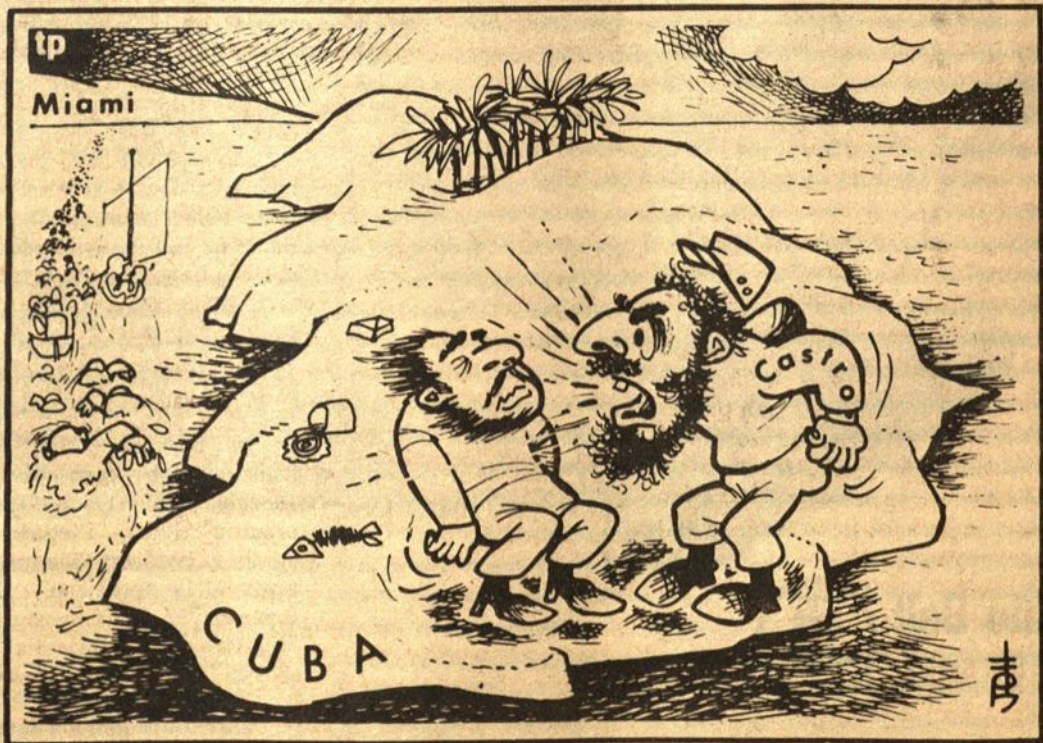
JAV delegacijos pirmininkas William Rogers, diskutuojant tą klausimą pareiškė, kad Sov. S-ga vistiek esanti įvelta į antisemi-tizmo bylą, nes ten -- "tūkstan-čiai sinagogų uždaryta... ir da-roma visa eilė klinčių žydijos gy-venimui".

tu ieškant naujovių lietuviškos mu-zikos populiarinimui. Ta muziki-nė naujovė ir buvo praėjusią žie-mą pastatyta nauja komp. Alg. Šimkaus muzikinė baladė -- Mai-ronio "Čičinskas". Muzikiniai iš-prūsai klausytojų dalis (į prem-jerą atplūdis buvo toks didelis, kad 1,250 vietų turinti Marijos aukšt. mokyklos salė negalėjo vi-sų sutalpinti) rež. Ant. Rūko pa-statytą "Čičinską" sutiko labai palankiai, tuo tarpuplačiai ma-sei jis liko per daug modernus ir abstraktus. Bet, kaip bevertin-tume pernykštį koncertą, juo "Dai-nava" padarė posūkį nuo senaikaus modernizmo kryptimi, ką teigla-mai įvertino muzikos autoritetai:

d.d. muzikinio veikalo "Nemu-nas žydi" spektakliais, kurie įvyks Marijos aukšt. mokyklos salėje.

Išsikalbėjus su ansamblio me-no vadovu muz. P. Armonu (šiais metais P. Armonui talkininkauja muz. Petras Vachergas, buv. Šiaulių muzikinio teatro chor-meisteris ir Tauragės mokytojų seminarijos choro dirigentas), su ansamblio valdyba, kurios pirm. yra jau 20 metų ansamblyje be pertraukos išdainavęs Aleksas Smilga, ir su ansambliečiais, pa-aiškė, kad pertvarkytą muzikinį veiklą "Nemunas žydi" dvide-

(Nukelta į 2 psl.)

Castro: - Aš sutikau, kad išvyktų keli, bet ne visi!

DAINAVOS ANSAMBLIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Šimtmečio sukakties koncertui buvo pramatomos pastatyti ir muz. St. Sodeika. Jam iškeliauvus į amžinybę, o kiek anksčiau ir veikalo teksto autoriui rež. Gasparui Veličkai, naujesiems ansamblio vadovams, gavus visų pritarimą, be liko tęsti pirmą kartą valią.

"Nemunas žydi" yra pertvarkytas ir skirsis nuo anų pastatymų, kuriuos daugumas esam matę pokario metais Vokietijos tremtinių stovyklose. Dabartinėje transkripcijoje "Nemunas žydi" turės visai naujas pagrindines dainas: K.V. Banaičio naktinio dainą "Šv. Jono rytelį" (viena iš sunkiausių dainų, dar niekur negirdėta), Štep. Sodeikos - V. Jakubėno "Šiaurės pašvaistė" (žodžiai Bern. Brazdžionio), J. Zdaniaus "Mergaitė" (palikusi nepaprastą įspūdį P. Armono debutiniame "Dainavos" koncerte) ir kt.

Antroji naujovė -- tai simfoninis orkestras, kuris palydės masines dainas, solo partijas ir tautinius šokius. Orkestraciją simfoniniam orkestrui paruošė muz. Jonas Zdanis, savo laiku Australijoje buvęs Adelaidės valst. radiofono muzikinės dalies direktorius, taip pat orkestraciją paruošęs ir II Taut. šokių šven- telyje įvykusi Chicagoje.

Atnaujintas "Nemunas žydi", tikimasi, bus ypač mielas plačiosioms žmonių masėms, kurie vėl scenoje pamatys praeities laimingą, gyvą, besidžiaugiančią ir bedainuojančią Lietuvą. Tas laikas prieš 18 metų kiekvienam traukė ašaras iš akių. Šiandien naujoviškas akompanimentas, naujas dirigentas (muz. P. Armonas), naujas režisierius (akt. K. Veselka) ir naujas spektaklio apipavidalintojas (dail. J. Daugvila) veikalui duos savitas išraiškas, monumentalesnius niuansus.

Tad Dainava, dvidešimtmečio sukaktuves švėsdama, Lietuvos visuomenei pristato su dideliu lietuvišku veikalu, savo būriną jungusi šimtinį jaunimo ir vyresniųjų dainos mylėtojų būrį. Pristato su žinia, kad lietuvių kultūrinei veiklai išeivijoje dar nėra lemta užgesti.

Ateinantį rudenį, per Darbo dienos savaitgalį Dainavos ansamblio laukia kitas didelis uždavinys. Tuo metu Washingtono bus šven- tinama Šiluvos koplyčia. Per šven- tinimo iškilmes lietuviškas J. Naujalis mišias giedoti kaip tik ir yra pakviestas Dainavos ansamblis iš Chicago. Šis reprezentacinis uždavinys ansambliui, nors ir nemažą praktiką turin-

"Dievų mylimieji miršta jauni" sakydavo senovėje graikai. Ir aukštos kultūros tauta žitū- jo į gyvenimą, kaip į tamsos, skausmo ir nevilties kelią ir dievai pasiimdami juos į Hadeso mirties karalystę apsaugodavo jaunuolius nuo viso, kas gyvenime palaužia jaunystės sparnus keliui į laimę ir laisvę.

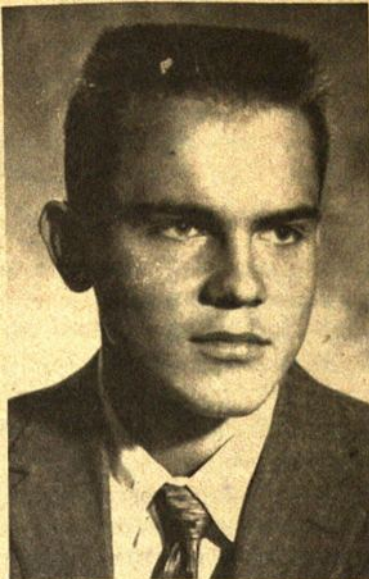
Tokla antikinio stiliaus tragedija įvyko š.m. rugsėjo 25 dieną, kada 4 jauni vyrai, visi vos sulaukę 23 metų amžiaus, žuvo audringose Michigano ežero bangose.

Trys iš jų buvo lietuviai: du broliai dvylniai -- Kristupas ir Hubertas Pamataičiai, gimę 1942 m.

Čiam religinės muzikos srityje, uždeda atsakingumo pareigą, kurią puikiai jaučia ir vadovai ir kiekvienas choristas. Tad nuo šio rudens iki kito, per apvalius metus ansamblis nenumato jokių to- gy, net ir ateinančios vasaros karščiuose tęsis jų repeticijos. Malonu, kad Lietuva ir lietuvių išeivija išaugino tokius rūpestin- gus ir entuziastiškus lietuviškos dainos ir giesmės mylėtojus. Geriausios sėkmės Dainavai.

VI. Ramojus

BROLIUS PAMATAIČIUS PRISIMINUS

A.A. Hubertas Pamataitis

Kristupas, elektros ir elektronų inžinierius, baigęs Illinois universitetą ir jau bebaigęs gauti magistro laipsnį, neolituanų filisteris.

Hubertas, baigęs ekonomikos mokslus Northwestern kolegijoje Chicagoje ir Zenonas Stanulius, bebaigęs fizikos mokslus ir jų draugas, laivelio savininkas John Hall, baigęs inžinerijos mokslus ir besiruošias įgyti magistro laipsnį.

Lietuvių visuomenę ši tragedija sukrėtė iki sielos gelmių. Su Pamataičiais susipažinau prie Michigano ežero. Abudu broliai draugiški, visuomet paslaugūs, sukelia simpatiją.

Savaitgalį prieš įvykį susitikom ežero pakrantėje. Sėdėjau prie pat vandens ir skaičiau F. Mauriac'o knygą "Nakties galą". Pažvelgdavau į ežerą, į p. Pamataitienę, kuri su dideliu pamėgimu ilgai maudėsi.

Pasakojau p. Pamataitienai

A.A. Kristupas Pamataitis

apie perskaitytą F. Mauriac'o knygą. Ji klausėsi atydyčiai; ma- čiau jos veidą pilną melancholijos, jos tamsias akis, kuriose sly- pėjo gilūs liudysys. Būna, kad dar ilgai prieš nelaimę jos tamsūs šešėliai krinta ir paliečia arti- muosius.

Pavakarių apleidom su p. Pamataitene ežerą; pakilus pamatėm einančius Kristupą ir Hubertą. Praėjo pro mus ramiai ir tyliai, jauni, gražai nuage, nudegę, su giedrais, bet rimtais veidais.

-- Kuris iš jų prieš porą sa- vaičių buvo Europoje? -- paklau- siau. -- Tai Kristupas -- nuro- dė vieną iš brolių neolituanų. Sekėm juos akimis, kol dingo mums iš akių.

Atsisveiknom, pasišadėdamos vėl kitą savaitgalį susitikti prie ežero.

Bet kitą savaitgalį jie išplaukė į ežerą ir negrįžo... Rugsėjo 27 dieną išgirdom šturpią žinią: 4 jauni vyrai žuvo ežero bangose: tarp jų broliai Kristupas ir Hu- bertas Pamataičiai...

Dar laukėm... dar tikėjomės... o bangos nešė liūdną žinią.

Ir vėl sekantį savaitgalį buvau prie ežero. Diena buvo rūsti ir audringa. Pilksvos bangos kilo kaip milžinai ir putodamos dau- žė krantą. Žitūėjau į lūžtančias su trenksmu bangas ir rodėsi man, kad virš jų pasirodys Po- seidonas su savo trišake ir sup- pykęs mėtys žaibus ir perkūnus. Paežerį nė vieno žmogaus. Pažvelgiau į tą vietą, kur pasku- tinį kartą išsėjos Kristupas ir Hubertas. Ji buvo tuščia, tik vė- jas nešiojo smiltis ir draskė žo- les.

Prisiminiau jūrininkų legendą, kad jūroj žuvusiųjų vėlės virsta baltom žuvėdrom ir kaip tik tuo metu pasirodė dvi baltos žuvėd- ros. Jos skraidė virš čia pat apversto laivo stiebo.

Palikau ežerą ir didelį mano liū- desį nutildė miško daina.

Šiems jauniems vyrams žuvus Lietuvos visuomenė neteko daug žadančių jaunų vyrų, gabių, darbš- čių, gerai pasiruošusių dirbti sa- vo užsibrėžtose specialybėse. Tė- vai neteko mylimų sūnų, į kurių auklėjimą sudėjo daug vilčių ir svajonių. Tą sunkią tremties va- landą skausme likusiems tėvams Pamataičiams ir Stanuliams reišk- kame nuoširdžią užuojautą, o žu- vusiems meldžiame amžinos ra- mybės.

Marija Kasakaitytė

NAUJI LITUANISTIKOS INSTITUTO NARIAI

Lituanistikos Instituto Taryba patvirtino penkis atitinkamų sky- rių pristatytus kandidatus Insti- tuto nariams talkininkais. Tai vy- resniosios kartos atstovai, kurie, kad ir nebūdami lituanistai tie- siogine prasme, yra daug pasi- darbavę tyrinėdami mūsų kraš- tą ir jo praeitį, arba rūpinda- miesi lietuviškais reikalais išeivijoje. Tie nauji nariai yra:

Juozas Andrius, ats. plk. leit., geodezininkas-topografas, atspausdinęs eilę darbų: "1613 metų Lietuvos žemėlapis" (Ka- ro Archyve), "Napoleono Armi- jos topografiniai ir kartografi- niai darbai Lietuvoje" (ten pat), "Lietuvos žemėlapis" (Bostone, 1956).

Steponas Biežis, med. dr., daugelio JAV lietuvių organizaci- jų veikėjas, išleido knygą "Būkit sveiki" (1953), rašo spaudoje svei- katos klausimais ir kalba per Mar- gučio radiją, dabar vadovauja bū- simos Dainų šventės komitetui.

Aleksandras Pakalniš- kis, dipl. fizikas, domisi etno- grafija, paskelbė "Taip maitinosi mūsų tėvai; etnografinis aprašy- mas" (Žr. Aidai, 1965 Nr. 2).

Ignas Sakalas, laikrašti- ninkas, redagavo savaitraštį San- taiką (Clevelande, 1915) ir Vytį (1921-25, 1942-45), išleido "Cle- velando lietuvių draugystės is- torišką peržvalgą" (1917) ir "Lie- tuvos vyčių istoriją".

Vincas Žemaitis (Žema- kis), mišų inž., parašė arba su- redagavo eilę leidinių: "Šešupė ir jos upynas" (1958), "Sienų klausimu srity tarp Baltijos ir Juodųjų jūrų" (1960), "Sduvos praeitis" (1964), "Pietinė Lietu- va G. Valavičiaus 1559 metų Lie- tuvos girių aprašyme" (1964.) Rankraštyje turi monografiją "Marijampolės gimnazija 1907-1915 m."

Dabar Lituanistikos Institutas turi 2 garbės narius, 48 tikruosius narius ir 6 narius talkininkus.

Tai dramatiškai naujas

Trimline®

ateities telefonas jūsų rankoje

Viskas vienoje rankoje... lengvam sujungimui, lengvam pokalbiui

Viskas jau paruošta jums! Naujas prijungiamas telefo- nas, moderniška Trimline formate. Tik pakeli lengvą delnui pritaikytą aparatą -- skaitlinės apšviečia -- ir jūs galite jungti pasikalbėjimą po pasikalbėjimo visai nesku- bant pakabinti, kad išjungti tarp pasikalbėjimų, tik paspaudę apačioje matomą mygtuką, ir aparatas vėl duoda naujus signalus. Išsėkitės patogioje kė- dėje ar eikite toliau nuo telefono bazės -- aparatas eina su jumis. O kai nenaudojate, jo ir nematote. Sekanti kar- tą įjungiant telefoną, prašykite Trimline. Ohio Bell pa- reigūnas painformuos apie visas detales.

Ohio Bell

Part of the Nationwide Bell System

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PASAULIS, KURIAME LENKTYNIAUJAMA

Buvo laikai, kada lenktynių sąvoka buvo taikoma sportui. Tą prasmę žodis tebėr turi ir dabar, iki tam tikro laipsnio. Bet ir jis įgauna jau ir kitą prasmę. Lenktyniauja jau ne vien sportininkai, bet ir tautos bei valstybės, milijoninėse telpiančiose stengiantis laimėti pirmenybes įvairiose srityse -- karinėje, pragyvenimo lygio, ūkiniam gyvenime, erdvės užkariavime, pagaliau, kartais vien dėl garbės tame lenktyniaujančiame pasaulyje.

Tik istorija prabilus, kas liks tų lenktynių nugalėtoju. O tuo tarpu bent jau Amerika turi pagrindo ne mažam optimizmui.

Nesenai Time žurnale skaitėme, kad "pradedant vaistais, golfo lazdomis ir dažais, baigiant stakiniais, erdvių užkariavimo amžius pradeda tiekti ir žemiškų gėrybių JAV pramonėje. Lygiai kaip II Pas. karo išradimams, sprausliniams lėktuvams, aeriosolio purkštuvams, taip dabar 5 bil. dol. - metus skiriama erdvės tyrimo reikalingam, kartu iš to "nukrintant" naujiems gaminiams, kurie turės didelę reikšmę JAV ūkiniam gyvenimui". O tie gaminiai apima gana plačią skalę -- pradedant traukinių vagonais iš lengvos plastikos, sveriančiais tik pusę svorio plieninių vagonų, o kur greičių kontrolė ir kiti su greitu judėjimu susiję išradimai. O tai, toli gražu, dar ne viskas. Spėjimai, kas bus dar už 5 metų, gali pasirodyti ultra-konservatyvūs...

Visa tai suteikia gausios tyrimų laboratorijos, teikiančios technologijas vis naujų galimybių, vis naujų laimėjimų, apie kuriuos prieš 10 metų nei svajoti nesvajota. Ir šiose lenktynėse Amerika vis dar stovi priešakiniame pozicijoje.

Europos tautos, nemenkesniu genijum apdovanotos išradimams ir ūkinio gyvenimo tvarkymui, turi pagrindo nusiskusti, kad jų spartą tose lenktynėse prilaiko Amerikos trauka į smegenų trestą. Kas kart daugiau įvairių sričių mokslininkų atplaukia iš Eu-

ropos į Ameriką. Nes jokia tauta ar valstybė Europoje negali skirti tiek lėšų tyrimams ir bandymams, kiek Amerika.

Ir taip vėl grįžtame prie to, kas gimsta tuose laboratorijų mokslinių analizių ir galutinių išradimų centruose -- spalvota televizija, sintetiniai siūlai, dirbtinė oda, plastikos medžiagos, paruošti maisto gaminiai, elektroniniai aparatai. O kur visokie kompiuteriai, motorai, susisiekimas ir susižinojimas erdvėje, biochemijos laimėjimai naujų vaistų srityje. Daugelis naujų išradimų, taikomų ginklavimosi srityje, palaipsniui imama taikyti civilinio gyvenimo tobulinimui.

Visa tai jau yra apčiuopiama, rankomis pasiekama ir paprasta akim matoma. O kuriose srityse jau pažengta puslankelyje, ne mums dar šiandien žinoti.

Visa toji technologijos ir biochemijos pažanga, be abejo, atsiliepia ir į visuomeninį bei kultūrinį gyvenimą. Šiandien, kada nuotolių nugalėjimas nebe problema, plačiau atsiveria įvairiausios galimybės bendruomenėms suartėti, bendresnius ir platesnius darbus užsimiti.

Turbūt ne keltų mintis, pvz., šaukti Pasaulio Jaunimo Kongresą, jei visiems į Chicago reikėtų arkliais važiuoti. Neįvyktų nė masinis žygis į New Yorką. Bet ir tai dar ne viskas. Tobulėja ne tik pramonės savo gaminiais, bet naujovės veržiasi į visas gyvenimo sritis. Jos veržiasi ne saivai, ne pramonės tobulėjimo traukos dėka, bet tų žmonių dėka, kurie dirba civilizacijos pažangai ir žmonijos gerovei. Tie žmonės, žvelgdami ateitį, stato ir visuomenei savo reikalavimus. Ne tiesioginiai, bet savo dinamika, savo išimokslinimu, savo gamtos ir žmonijos problemų gilesniu supratimu.

Tos traukos negalima ignoruoti ir su ja nesiskaityti. Tai pagrindinis dėsnių gyvos, idealios ir iš lenktynių nepasitraukusios visuomenės.

NIEKUO NEPAREMTAS TEIGIMAS

Dirvos Nr. 112 yra atspausdinta tiksliai ir teisinga informacija, kad abudu didieji Clevelando dienraščiai į miesto burmistrus remia dabartinio burmistro Ralph S. Locher kandidatūrą.

Tik neaišku, kokiais faktais ir kuriuo pagrindu toje pat informacijoje teigiama, kad tai daroma tik dėl to, kad abudu laikraščiai yra didesnėje demokratų partijos įtakoje. Juk dar taip nesenai abudu laikraščiai yra besąlyginai rėmę ištisą eilę respublikonų partijos kandidatų, kaip Nixon, Taft, Rhodes ir net tą patį Perk, kai jis kandidatavo į County Auditor pareigas.

Yra žymiai daugiau įrodymų ir pagrindo teigti, kad šiuo metu abudu dienraščiai yra nusistatę remti į burmistrus Ralph S. Locher tik dėl to, kad jų giliu įsitikinimu iš visų keturių kandidatų tik jis yra pats tinkamiausias ir geriausias kvalifikuotas užimti šias atsakingas ir aukštas pa-

reigas. O be to bendrajame gyvenimo interesui dabartinis momentas ir aplinkos nuotaikų įtempimas yra pats netinkamiausias mūsų miesto administracijoje daryti bet kokius radikalius pakeitimus.

Šį savo nusistatymą tiek Cleveland Plain Dealer tiek Cleveland Press yra plačiai išdiskutavę ir išaiškinę net keliuose savo vedamuosiuose ir ištisoje eilėje atskirų straipsnių.

Jonas F. Daugėla
Cleveland

NE TAIP JAU GERAI BUVO...

Tėviškės Žiburių Nr. 35 š.m. rugsėjo 2 d., tilpo iš Kauno į Sault Ste. Marie (Ontario) atvykusios M. Švilpienės pasakojimas -- "Dvidešimt metų Sibiro tremtyje" pasirašytas J. Skardžio. Skaičiau tą per nelyg šviesų pasakojimą ir stebėjau. Stebėjau, nes aš patį esu buvęs Sibire 18 metų, o toje pat Jakutijos respublikoje patyriau ką kitą. Man baugu, kad vieno kito laimėjimai susitvarkiusio įspūdžio gali nustumti tikrąjį vaizdą. Tiesiogiai tremtinių nešė žiaurų likimą, ką liudija tremtinių - kankinių tošėlėmis dengtais kapeliais

LIETUVIŠKASIS VARŠUVOS RUDUO

"Steigdami 'Varšuvos rudens', turėjome tris tikslus. Pirmiausia mums rūpėjo lenkų publiką supažindinti su moderniaisiais klasikais, kurie šiame krašte liko beveik nežinomi, tuo pačiu ir su naujesniais kūriniiais, kurie moderniosios muzikos istorijoje vaidina reikšmingą vaidmenį. Kitas mūsų tikslas buvo jauniems lenkų kompozitoriams duoti platų formą, kad jų kūryba būtų išgirsta namie ir užsienyje. Pagaliau, mes Varšuvą norėjome padaryti dabartinio lenkų kompozitoriaus susitikimo vieta, kurioje visų tautų muzikai galėtų pasikeisti idėjomis ir nuomonėmis. Pro-

nusaigstytos tundra ir Sibiro pakelės.

1941 m. birželio mėn. buvau prievarta išvežta su mažičiais vaikais. Pirmų metų bėgyje mirė abu mano vaikai. Vyra atskyrė Naujoje Vilnioje ir daugiau jo nemačiau. Po poros metų gavau žinią apie jo mirtį.

Po metų tremtinių, buvę Altajaus krašte, buvo perduoti Jakut-Ryb-Trestui, arba Jakut-Stroj-Trestui. Aš patekau į Jakut-Ryb-Trestą ir su visais kitais buvau išvežta Lenos upe į pačią šiaurę.

Minėtam pasakojime rašoma -- "Švilpų šeimai teko dirbti vals tybinei Dalstroy organizacijai... Norėdama pritraukti naujakurių sovietų valdžia mokėjo neblogus atlyginimus, kuriuos laikui bėgant vis gerino..." Galbūt pagal susitarimą nuykusiems ir buvo geriau. Kokios buvo tremtinių gyvenimo sąlygos, ten kur aš buvau, rodo pats faktas, kad pirmą žiemą šiaurėje išmirė maždaug 70% tremtinių.

Toliau pasakojama "o žiemą, nuo lapkričio 22 d. iki sausio 22 d. nėra dienos, tačiau netamsu, nes dangus nušviestas labai įspūdingomis šiaurės pašvaistėmis". Gali susidaryti įspūdis, kad pašvaistės nuolat šviečia. Taip nėra. Beto, jos mumstremtiniams nebuvo nei gražios nei įspūdingos, nes tuos du mėnesius lindėdavome jurtose ant narų be šviešos, kartais balana pasišviešdami. Pirmieji saulės spinduliams pasirodžius viens kito nepažindavome -- visų veidai bado baltai mėlyni, be gyvybės ženklo. Pašvaisčių grožis nerūpėjo, nes buvome alkani ir be šiltos aprangos, amžinai sušalę. Mūsų svajonė anuo metu buvo duonos kėsnis.

Toliau rašoma -- "Daug lietuvių, norėdamos pagerinti savo padėtį, ištekdavo už rusų, mongolų ar jakutų". Tremtinių moterų buvo daugiau, nes dauguma vyrų buvo atskirti nuo šeimų išvežant iš Lietuvos, tačiau iš kelių šimtų tremtinių kur aš žinoju, tik dvi merginos ištekdavo už rusų, bet ne mongolų ar jakutų ir iš meilės, o ne išskaičiavimo sumetimais. Vėliau tremtiniai kūrė šeimas daugiausia savųjų tarpe, ką ir aš pati padariau.

Ten pat pasakojama -- "Prieš išvažiuodami atgal į Lietuvą Švilpos gyveno Jakutske valdiniam bute (du kambarių su virtuve), už kurį (naujais rubliais) mokėjo 8 rb. mėn., įskaitant šviesą ir vandenį".

Gyvenau ir aš tris metus Jakutske, man už šviesą iš algos išskaičiuodavo atskirai, o vandenį reikėjo pačiai pirkti bačkomis, kurias išveždavo. Už bačką mokėjau 5 rublius senais pinigais.

"Sugrįžę į Kauną 1961 m. Švilpos buvo nusteibinti šio miesto padidėjimu ir pagražėjimu" -- pasakojama toliau. Kai grįžau Lietuvon (tik du metus anksčiau pasakotojos) Kaunas man darė pasenusio miesto įspūdį, ypačiai apšepę atrodė namai Laisvės Alėjoje. Buto negalėjau Kaune gauti ir negalėjau ten apsigyventi. Lančiaus kelis kartus. Teko apsigyventi provincijoje -- kaime, kaime už kambarį ir naudojimąsi bendra virtuve mokėjau 100 rublių mėnesiui senais pinigais.

Minėtame straipsnyje paduodamos kainos naujais rubliais ne atrodė didelės pirmu žvilgsniu, tačiau jei jomis paskaičiuotume kiek tiksliausias išlaidas ir palyginsime su straipsnyje žymimu vidutiniu mėnesiniu 50-60 naujų rublių atlyginimu, sunoką būtų suvesti balansą.

O. Teišerskienė
Toronto

R. E. MAZILIAUSKAS

Dirvos korespondentas
Europoje

gramose stengiamės būti visiškai bešališki ir įvairias dabartinės muzikos tendencijas tarpusavyje konfrontuoti".

Tokiais žodžiais "Festival International de Musique Contemporaine", kuris trumpai ir populiariai vadinamas "Varšuvos rudens", apibūdina vienas žymiausių dabartinio lenkų kompozitoriaus Witold Lutoslawski, kuris savo laiką buvo vienas festivalio steigėjų ir organizatorių. Varšuviečių užsimojimas, atrodo, pilnai pasisekė. "Varšuvos rudens" tapo vienu reikšmingiausių muzikos festivalių pasaulyje, o dabartiniai lenkų kompozitoriai pasaulinėje muzikos kuryboje vaidina vyraujančią vaidmenį. Tarpautiniuose moderniosios muzikos analuose lenkų kompozitoriai kaip Krysztof, Penderecki arba Gorecki jau tapo neišbraukiamomis ir ryškiosiomis sąvokomis.

Neabejotina, kad jaunesniųjų lenkų muzikų pasisekęs prasimušimas į vadinamuosius "tarpautinius vandenius" didele dalimi buvo sąlygojamas intensyvaus jų bendravimo su Vakarų muzikais ir atvirtybe visoms modernioms meninėms apraškomis.

Lenkų kūryba dominavo ir šių metų festivalyje. Beveik vieną Vakarų muzikos kritikų nuomonę, stipriausiu ir įdomiausiu nauju festivalyje grotu kūriniu laikomas minėto Lutoslawski styginis kvartetas, kurį kompozitorius sukūrė Švedijos valstybinio radiofono užsakyimu. Pastarasis faktas būdingai išskiria modernios lenkų muzikos vakarietiško tarptautiškumą. Ir oficialūs festivalio pavadinimas yra ne lenkų arba rusų, bet prancūzų kalba. Dabartinės lenkų muzikos vakarietiškumas tapo savaime suprantamu dalyku ir nuo 1956-ųjų metų bet koks vadinamojo "socialistinio realizmo" valdiškasis brūkimas nežinomas. Anaipol, gomulatinės algos ir aukštos honorarus už kūrinius. Valdžia tokia kultūrinė politika betgi ir finansiskai apsimoka: lenkų kompozitoriai kraštui "įgroja" nemažas užsienio valiutos sumas.

Griežta to žodžio prasme, lenkų kompozitoriai nesuktrėatskiros, sau būdingos, muzikinės "mokyklos", tačiau beveik visi jie turi kokią bendrą. Jie aištingai domiasi naujomis išsireiškimo formomis, naujomis techninėmis procedūromis ir naujais estetiniais požiūriais. Jie visi yra atviri laiko naujovėms, nors toli gražu ne visomis naujomis madomis akiai seka. Kai kurie jų kaip tik yra daugiausiai vertinami už naujų ir senesniųjų muzikinių formų sintezės išvystymą.

Varšuvos publika moderniajai muzikai yra atvira ir jai imli. Vakarų muzikos kritikai, kurių šių metų festivalyje svečiavosi gausus būrys, stebėjosi kaip užtikrintai ir mokoviškai koncertų klausytojai reagavo į atliekamų kūrinių. Šešių dienų bėgyje festivalio rėmuose buvo suruošta 16 koncertų. Publikai, taigi, buvo iš karto pasirinkti. Varšuvos publika ir rinkosi, programų atrankoje paro-

dydama savo diskriminaciją: keturiolikos koncertų metu salės buvo perpildytos. Tuščių vietų tebuvo dviejuose koncertuose. Abiejuose buvo grojami pernelyg konservatyvūs kūriniai. Tur būt nebuvo nė atsitiktinumo faktas, kad abiejų koncertų atlikėjai atstovavo komunistinius kraštus. Kurt Sanderlingo diriguojamas Rytų Berlyno orkestras atliko Spivako, Rosenfeldo ir Šostakovičiaus kūrinius. Antrasis koncertas, į kurį varšuviečiai nesiveržė, buvo Lietuvos Valstybinio styginių kvarteto (atstovavo Sovietų Sąjungą) pasirodymas. Vilniečiai atliko J. Gruodžio, J. Juzeliūno ir D. Šostakovičiaus kūrinius.

Šveicarų "Die Weltwoche" muzikos kritikas Everett Helm pripažino, kad lietuviai grojo puikiai, bet Gruodžio ir Juzeliūno kūrinius pavadino "recht altmodisch" (pernelyg senamadiškais) o pasirinktą programą, turint omeny festivalio pobūdį, "stebingai konservatyvia".

Kritikas pilnai pritarė varšuviečių skoniui, kurie veržė veržėsi į sekantį koncertą, kuriam grojo La Salle kvartetas iš JAV. Amerikiečiai, tarp kitko, atliko retai grojamą Schoenberg mokytojo Aleksandro Zemlinsky'o "Styginių kvartetą Nr.3", Franco Evangelisti'o "Aleatorio" ir Giuseppe Englert'o "Les Avoines Folles".

Kanados Lietuvių Jaunimo Kongreso leidinys ir kitos užuominos

Pirmojo Kanados Lietuvių kongreso programa buvo išleistas 52 puslapių leidinys, bet į numeraciją nei primieji ir nei paskutiniai du neįėjo. Todėl pačioj pradžioj atspausdintas kongresui ruošti komiteto pirmininko A. Šileikos sveikinimas ir komiteto narių sąstatas yra likęs už turinio ribų. Antrasis nenumuotus puslapis paliktas visai tuščias.

Toliau seka R. Vaštoko straipsnis "Atsakymo beješkant". Autorius iškelia visą eilę neaiškių klausimų bei nūdienai pasaulio negalavimų su kuriais susitinka lietuvis jaunuolis ir atsakymą į juos paliko surasti kongresui.

A. Bušinskaitė, šio leidinio redaktorė, savo pasakyme "Jaunystė yra laikas", gražiai nusiakiusi kas jina tokia yra, iškelia meilę, kuri supranta, atleidžia, nieko nereikalauja sau, viską atiduoda, o svarbiausia, kad jina gyvenimą padaranti prasmingą ir vertingą.

Tačiau meilė yra labai platus dalykas ir kiekvieno pažintu bei palinkimui mylėti skirtingi. Mūsų patarlė sako: "Ne viskas aukštas kas žibą". Taip lygiai ir meilė, kuri supranta, atleidžia, nieko nereikalauja sau, viską atiduoda, o svarbiausia, kad jina gyvenimą padaranti prasmingą ir vertingą. Gal būt reikėjo duoti skaitytojų patį jį patį objektą, kuris yra vertas mūsų visų meilės. Dažnai atsitikimais meilė yra akla ir nureda žmogų pasiklydimų keliais. Imkime pavyzdžiui žmogų, kuris myli bonkelę jįs dėl jos eis toliausiai, paaukos savo sveikatą, šeimos gerovę ir ateitį, už ją atiduos viską ir skaitys, kad jo gyvenimas ne tuščiai praeina. Arba

Vilniaus spauda, kaip panašiais atvejais kad įprasta, Lietuvos Valstybinio styginių kvarteto tarptautines gastroles atžymėjo kaip dar vieną laimėjimą. "Tėvynės balsas" antraštę "Varšuvos rudens" patalpino netgi pirmojo puslapio pačiame viršuje. Apie Sovietų Sąjungos, o tuo pačiu ir Lietuvos, kultūrinę izoliaciją ir atsiri-bojimą nuo pasaulinės muzikos raidos, Lietuvos spauda, aišku, neužsiminė nė vienu žodžiu.

Savo interpretavimo technika vilniškis kvartetas, be abejo, yra aukštos kokybės, kas jam tarptautinėje plotmėje jau pakartotinai buvo pripažinta. Tačiau kultūrinio priežiūros įstaigų diktuojamas konservatyvumas ir uždarumas laikui, dabartinį Lietuvos muzikinį gyvenimą neišvengiamai antspauduoja muziejiškumu.

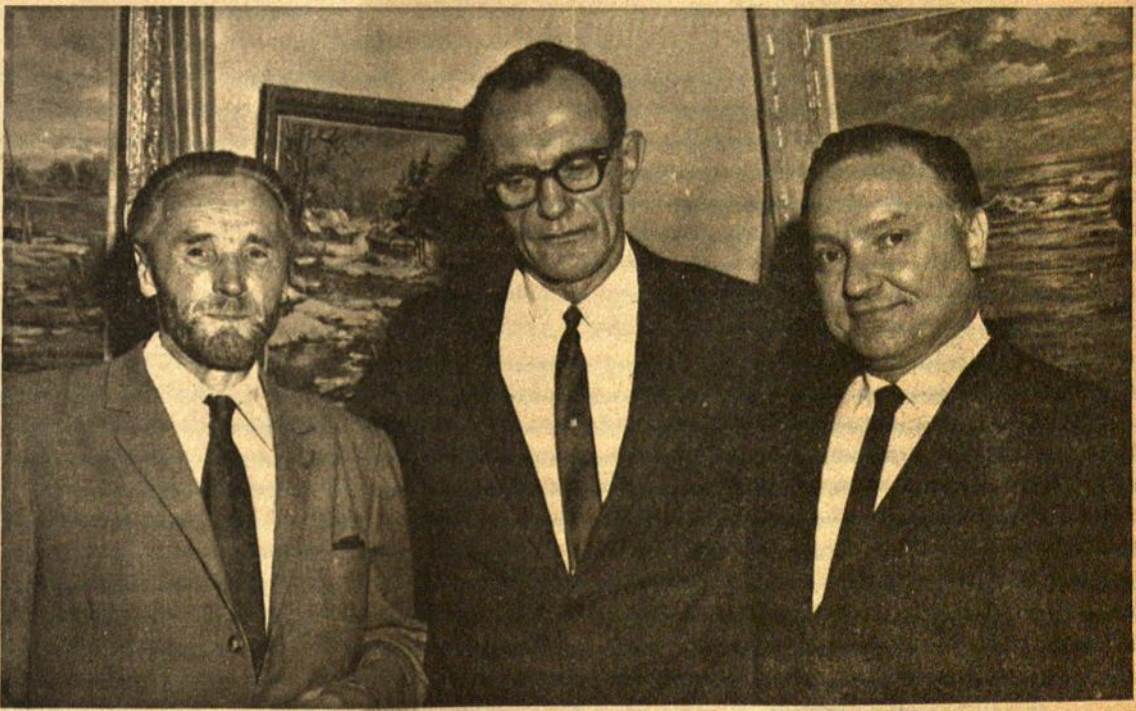
Čia kaip tik iškyla svarbus gomulkinis lenkijos vaidmuo. Rytų ir Vidurio Europoje Lenkija, bent kultūrinėje srityje, išsivystė į tikrą Vakarų priešitį. Nežinant savo konservatiško komunistiškumo, ji tapo kultūrinio tarpininku ir savotišku kultūrtregeriu į Sovietiją, kuri vis dar negeba išsikaupti iš vadinamojo "socialistinio realizmo" stagnacijos. Ta prasme Lenkijos kaimynystė yra neabejotinai vertinga ir Lietuvos visuomenei. Pasak vilniškės spaudos, į "Varšuvos rudens" festivalį "atvyko dvidešimt jaunųjų Vilniaus muzikos mėgėjų -- studentų ir moksleivių".

Yra atvejai, kad kitas kokią dailią labiau myli negu artimą ir vargstančiam ne visuomet savo ranką ištiesia. Ar ne panašiai yra žmonių bendruomeniniame gyvenime. Yra atvejų, kad kokią dailią labiau myli negu artimą ir vargstančiam ne visuomet savo ranką ištiesia. Ar ne panašiai yra žmonių bendruomeniniame gyvenime ir jų santykiuose? Dažniausiai ir čia pasireiškia kartu meilė ir neapykanta -- kova ir kerštas. Kas darytina? Nejaugi vieni turi būti myliniai ir keltami į aukštybes, o kitiems keršijama; vieniems atleidžiama, o kiti pasmerkami ir sunaikinami.

Pritardamas A. Bušinskaitė, norėčiau tik žodį kitą pasakyti nuo savęs, kad jaunystė, kurią jina iškelia ir meilė kuriai suteikiami galingi sparnai -- nepa-lužty paliesti svetimų įtakų ir įvairių idėjų susikryžaviuose.

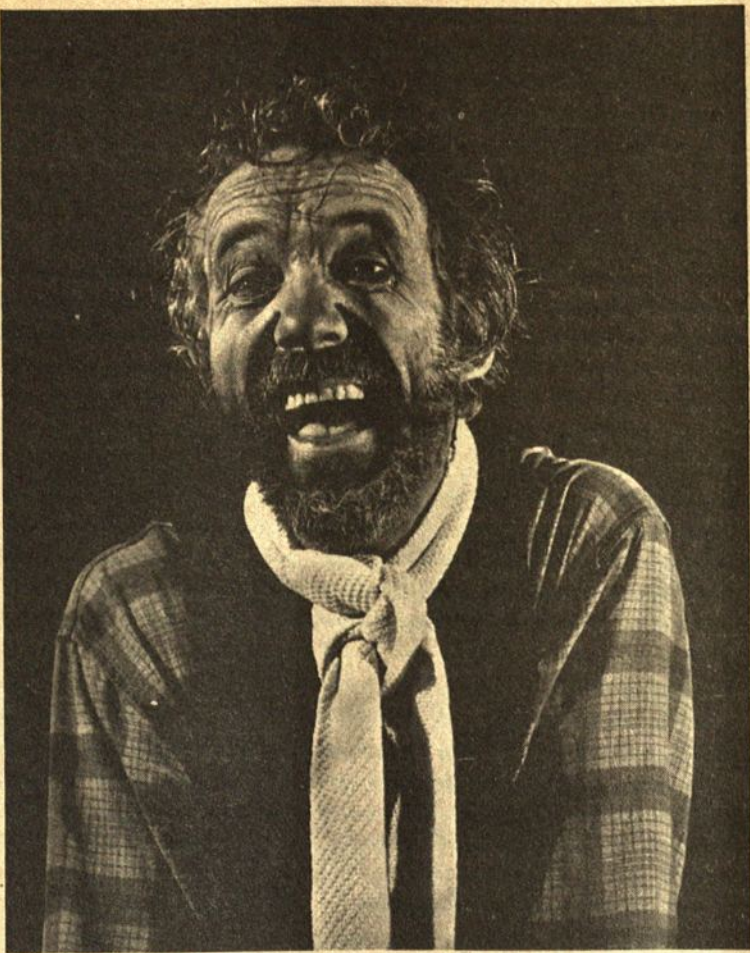
Jaunystė yra laikas pažinti savo tėvų žemę Lietuvą su jos garisia praeitimi ir patirtais vargais, pamilti to krašto žmones, jai dirbti ir už ją aukotis. Sveikintinas dviejų jaunų literatų pasirodymas, tai K. Barteskos iš Montrealo ir L. Švėgždaitės -- Toronto. Leidinių tilp-eilėraščių yra dar tik pirmieji bandymai ir todėl kokius nors ypatingus reikalavimus formos aturinio atžvilgiu jiems statyti būtų per ankstyvas laikas. Tačiau abu su pretenzijomis pasidaryti savistovs ir užimti atitinkamą vietą mūsų jaunesniosios kartos literatūroje. Pav. L. Švėgždaitės "Niekad nepamiršiu" yra visai vykęs.

(Nukelta į 4 psl.)

Trys lietuviai dailininkai susitikę Č. Janušo parodoje Clevelande. Iš kairės svečias iš Argentinos dail. Jonas Rimša, kurio kūrinių paroda atidaroma Clevelande ateinančią mėnesį, dail. Č. Janušas iš New Yorko atvežęs parodyti savo darbus clevelandiečiams ir Clevelande gyvenęs dail. Antanas Vaikšnoras, plačiai žinomas amerikiečių tarpe.

V. Plodžinskio nuotrauka

Aktorius J. Kelečius Samuel Beckett veikale "Krappo paskutinis įrašymas". Alg. Kezio, S.J. nuotrauka

Eugene Ionesco Chicagos lietuviškoje scenoje

Eugene Ionesco, gimęs Rumunijoje 1912 metais -- tėvas rumunas, motina prancūzė -- mokslus ėjęs Prancūzijoje ir kurį laiką dėstęs prancūzų kalbą Bukarešte, iškėlė kartu su Samuel Beckett Absurdo-Teatrą (dabartinį populiarumą, Ionesco vaidinimai iš labai kuklios pradžios Paryžiaus "Kairiame Krante, kur jo "Plikas Sopranas" turėjo tik tris žiūrovus, pasidarė populiarius visame pasaulyje. Šiek tiek ironiškas avant-garde eksperimentalistas tapo buržuazinių pasisekimu.

Absurdo teatras remiasi nihilizmo filosofija: mokslu ir protu tvarkymas realybės yra pastelės galutinį bankrotą tuščioje visatoje; individualizmas ir komunikacija yra tik iliuzija; visa daiktų schema yra privesta racionalių proto iki absurdo. Šią pažiūrą pritaikius teatru iš to seka, kad logiškos priemonės kaip siužetas, priežastingumo tęstinumas, ir ypač, sąmojinga kalba turi būti atmesti.

Atmesdamas pagrindinį realistinio teatro tikslą -- sukurti tikrovės iliuziją remiantis logika ir priežastingumu, - Ionesco naudoja tas pačias teatrinės priemonės kaip ir realistinio teatro dramaturgai. Tačiau dabar kalba ir charakteriai, taipogi mimas, simbolizmas ir laisvas naudojimas kintų primityvių ir sofistikuočių priemonių, visa tai yra naudojama išskirti ir išryškinti absurdo idėją. Be abejonės ši Absurdo Teatro

JAUNIMO KONGRESAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

Be įvairių programų ir nuotraukų, kuriomis papuoštas leidinėlis, mes randame Kanados lietuvių jaunimo veiklos aprašymą. Perskaičius tuos aprašymus, jaunimo veiklą būtų galima suskirstyti į šias pagrindines sritis: sporto, valdybos, tautinių šokių, chorų ir organizacijų. Sportas ir tautiniai šokiai mūsų lietuviškojo veikloje užima bene pirmąją vietą, kai tuo tarpu dainos meno srityje toji našta dar vis tebelaiko užgulusi senesniosios kartos pečius. Vaidyba, nors ir labai mėginama, bet nėra plačiai prigijusi. Ji reikalauja nemažai atsidėjimo, kantrybės ir darbo. Pav. ir didelės kolonijos, kaip Torontos nuolatinio valdybos sambūrio neturi. Būty sveikintina, kad įsistatę prieš porą mėnesių Toronte vaidintojų trupė po pirmo pasirodymo neišsiskirstytų, bet dirbtų ir toliau pradėję darbą.

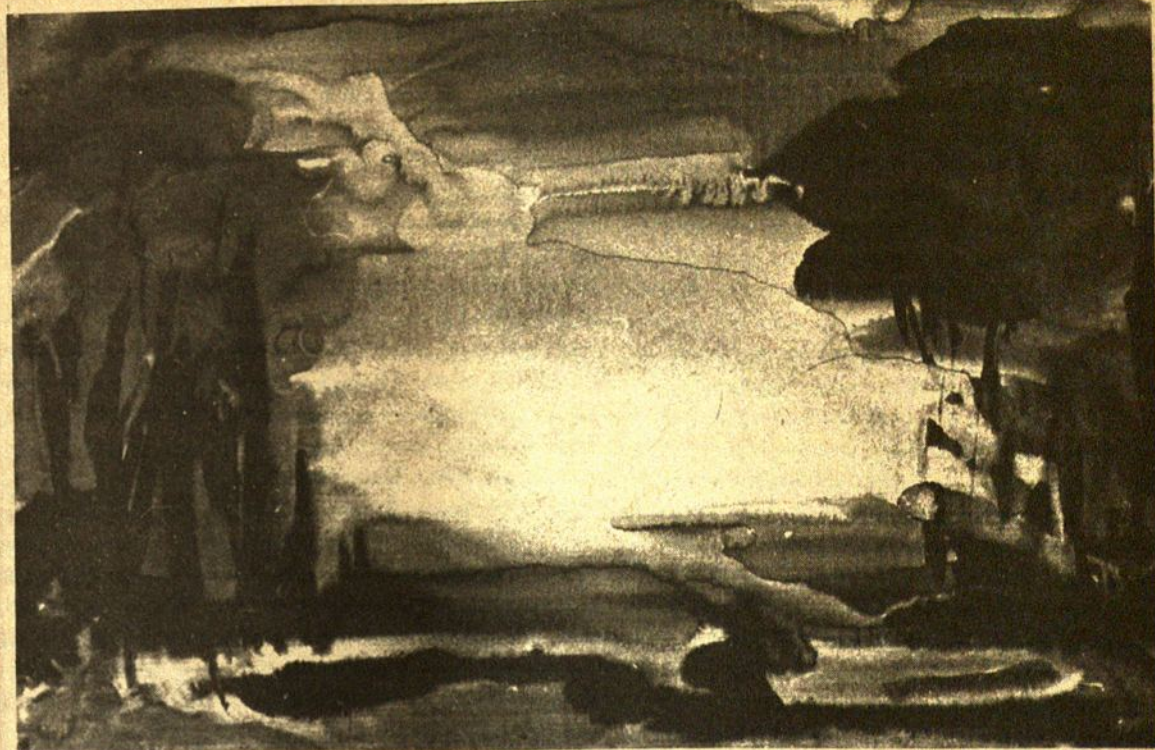
Jų pirmas debiutas scenoje, galima sakyti, pasisekė.

Dar žodis jaunimo organizacijų reikalu. Kongreso leidinėlį aprašymai apie jas kaip tik užima bene daugiausia vietos. Skautų veikloje dominuoja stovyklavimas, Kaziuko mugės, skautaramos ir Montrealis turi dar tautinių šokių grupę. Ateitininkai stovyklauja taip pat ir ruošia arba dalyvauja šv. Kazimiero ir Kristaus Karaliaus minėjimuose. Prie to viso Hamiltone praėjusiais metais buvo suvaidinta J. Kuzmickio 3-jų veiksmų veikaliukas "Mažasis Didvyris".

Delhi nusiskundžia, kad esą sunku suburti jaunimą į ideologines organizacijas. Oar negalima veik-

tus", brolių Quintero komediją "Saulėtas Rytas", Kosto Ostrausko "Gyveno kartą senelis ir senelė" ir kt. Yra sveikintinas aktorijų pasiryžimas supažindinti lietuvišką visuomenę su šiuo populiariais pasaulinėje scenoje kūrėjais.

I.V.

Antano Petrikonio paveikslas "Rytas" (akvarelė), kuris drauge su kitais jo darbais bus išstatytas Chicagoje "69" Meno Galerijoje ruošiamoj parodoje, nuo spalio 23 iki lapkričio 14 d.

MINI VIENUS, BET TYLI APIE KITUS

Kolumnistas Richard Starnes rašiny "Shameful Chapter in U.S. History" rašo: "One of the most shameful chapters in the history of the United States -- the persecution of Japanese-Americans during World War II -- is quietly coming to a close". (The Cleveland Press, 1965, X, 15).

Esą, tuoj po Pearl Harbor užpuolimo 110,442 japonai buvo išrauti iš jų ūkių ir namų Pacifiko pakrantė ir uždaryti į koncentracijos stovyklas. 72,000 jų buvo JAV piliečiai. Tai padaręs gynybos departamentas pagal prez. Roosevelto pasirašytą potvarkį.

Tai buvo, be abejo, padaryta saugumo sumetimais, nes bijota japonų išsikėlimo Kalifornijoje. Autorius nenurodo, ką JAV vyriausybė turėjo daryti, kad karo metu apsisaugoti nuo eventualumų, japonų kilmės amerikiečių neįžaliavus. Jis nieko nesako apie panašius žygius izoliuojant dalį vokiečių kilmės amerikiečių.

Kur čia ta gėda istorijai? Juk laikinai izoliuoti japonai nebuvo žudomi ar badamarinami. Po karo jiems buvo atlyginta už nuostolius (pagal 1948 Evacuation Re-

payment Act -- 10%). Kodėl autorius tylia apie kitų valstybių "nepatikimų gyventojų izoliavimą", pvz. apie sovietų žiaurų elgesį su pabaltiečiais, kuriuos grūdė ir dabar taikos metu dar grūdė koncentracijos stovyklas Sibire ir kitur?

Ta proga tenka prisiminti JAV silpnąją pusę Pacifiko pakrantėje visuotinio karo metu. Kaip žinome, I Pas. karo metu vokiečiai gundė Meksiką užimti "ispaniškąją" Amerikos dalį -- Kaliforniją, New Meksiką ir kt. teritorijas. Ar negalėjo ir japonai pabandyti išlipti Havajų salose ir grąsinti Kalifornijai? Ar netykoja ir sovietai kada "atsiimti" caro parduotą Aliaską? ...

J. Nendré

* LAPKRIČIO 13 D. manifestacijoje New Yorke numato dalyvauti ir kanadiečiai. Kiek teko sužinoti ekskursijos autobusais numatomos iš Toronto, Montrealio ir Hamiltono.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332 Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. German VSOP Brandy 5th — 4.98
2. Krupnikas — Honey punch 5th — 3.69
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th — 3.35
4. Cream De Banana Liqueur 5th — 3.19
5. Chianti Imp. Wine Full Q. — 0.98

6. Imp. German Wines (May Wine, Liebfm.) 5th — 0.98
7. Imp. German Zeller Schwarze Katz 5th — 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AŠ BUVAU ŠNIPAS

Elyesa Bazna

(14)

Vieną dieną, kai aš sėjėjau Ankara-Palās halėje, pamačiau įeinant gražiąją Moyzisch sekretorę. Jau pasiryžau prieiti ir ją užkalbinti, kai staiga pamačiau, kad ji buvo neviena. Užpakaly ėjo vyras, kuris aną vakarą mane sekė automobilyje ir kurį pakartotinai kelis kartus mačiau prie anglų ambasados. Juodu nuėjo į restoraną ir sėdėjo prie stalo kalbėjęsi kaip du seni pažįstami.

Mane apėmė baimė: Moyzisch sekretorė buvo šnipė. Aš bandžiau susisiekti telefonu su Moyzisch. Bet jis buvo išvykęs iš Ankaros. Išgąsdintas grįžau anglų ambasadon, surinkau visus pinigus, kuriuos ten laikiau paslėpęs. Man nerūkėjo skaičiuoti, atmintinai žinojau kiek yra. Ten buvo 3 milijonai svarų sterlingų. Tai buvo didelis turas ir aš galėjau ramiai baigti savo dienas.

Aš sunaikinau visus savo veiklos pėdsakus. Pinigus padėjau banko seife, kurį buvau išsinuomavęs, o aparatą sudaužęs paskandinau upėje. Mano kambariys neturėjo nieko rasti. Kai iš ryto nuėjau prikelkti sir Hughe ir padaviau jam apelsinų sunkos, jis su manimi pasisveikino, lyg nieko nebūtų atsitikę. Tas mane kiek nuramino ir apsisprendžiau dar kurį laiką pasilikti jo tarnyboje, o paskui prašytis atleisti.

Jis buvo geroj nuotaikoje ir rengdamasis pastebėjo:

-- Jūs turitmet laimę tarnauti pas mane. Jei būtumėte pas mano kolegą von Papeną, tai šiuo metu nesijuoctumėte.

Aš krūptelėjau.

-- Trys vokiečiai pabėgo Istanbule...

Tai nebuvo jokia paslaptis. Kas vyksta ambasados žino visi nuo diplomato Ildurinko, Aš leidau pastebėti:

-- Žiūrėk visad apleidžia skęstantį laivą.

-- Bet mano kolega von Papen turi dar vieną nemalonumą.

Atrodo, kad sir Hughe turėjo pasitenkinimą ir norėjo su kuo

nors pasidalinti žinia.

-- Jauna vokiečiai pabėgo iš ambasados ir ten visai dėl to yra praradę galvas.

Aš nežinojau kas ten tikrumoje atsitiko. Tas nežinojimas mane nervino. Padėtis darėsi rimta. Ar pabėgusioji mergina žinojo ką apie mane. Ar neturėčiau kuo greičiau išsiti.

Aš jau buvau atsakęs namo nuomą. Pinigai dabar buvo saugioji vietoje ir bijoti nebuvo ko. Prieš mane negalėjo rasti jokių įrodymų. Sir Hughe buvo malonus kaip visada. Virtuvėje Manoli Filoti man irgi atidengė paslaptį:

-- Pas vokiečius pabėgo moteris.

Ambasados tarnai didžiulioje yra turka, kurie tarpusavyje bendrauja ir pasikeičia informacijomis.

-- Kas ji tokia? -- paklausiau.

-- Sako kad tai buvusi sekretorė, vadinasi Cornelijs Kapp. Po pietų nešant gėrimus į ambasadoriaus kambarį, aš išgirdau jį besikalbant su savo pirmuoju sekretoriumi:

-- ... ją pasūtys į Kairą, kur pilnai išardys...

Man įėjus staiga pašnekesys nutrūko.

Aš vėl pamačiau tą patį vyrą su slidžiu veidu, šį kartą stovint gatvėje prie ambasados tarnų išėjimo durų. Vadinasi jie žinojo, kad vokiečiams paslaptis išduoda vienas tarnų. Aš nežinau kiek laiko jis ten stovėjo. Pamačiau, kad jis pradėjo eiti miesto link lyg pasi-vaikščioldamas. Greit užsimetęs palatą, jį nusekiau. Aš nekreipiau dėmesio ką sir Hughe pasakys, manęs neradęs. Priėjęs Ataturko bulvarą jis pasišaukė taksį.

Aš irgi greit pastėjau kitą taksį ir, davęs stambų banknotą, liepiau sekti.

Jo taksis sustojo vienoj gatvelėj prie didelio apartamento. Jis išlipo laikydamas raktus rankoje. Vadinasi jis čia gyveno. Dabar aš žinojau kur galima bus jį surasti.

Turėdamas laiko aš atleidau prie apartamento ir sekdavau, kas iš jo išeina. Pagaliau vieną dieną pamačiau jį įsėinant su moterimi, trumpai nukirptais tamsiais plaukais, angliškoje Wrens uniformoje. Jokios abejonės, tai buvo Moyzisch sekretorė Cornelijs, tik savo šviesius plaukus nusidažiusi juoda.

Kitą rytą man pavyko susisiekti su Moyzisch ir vakare susitikome mieste. Jis buvo nervingas.

-- Ar buvote kur išvykęs?

-- Taip. Buvau kėlionėje tarnybos reikalais.

Jam tylint aš iš lėto pasakiau:

-- Aš nutariau nutraukti su jumis darbą.

-- Tam turbūt turite priežasčių, -- atsakė jis ramiai.

-- ABC krautuvėje jus sutikau su viena moterimi. Ką ji žino apie mane? Ar ji gali būti man pavojinga?

Jis lyg pabudęs iš miegų atsakė:

-- Ji nieko negali žinoti.

-- Aš žinau, kad Cornelijs Kapp pabėgo.

-- Taip, ji pabėgo, bet mes nežinome kur.

Jeigu norite žinoti, ji yra pas anglus ir aš galiu nurodyti namą, kur apsisisto.

Moyzisch kurį laiką žiūrėjo tylėdamas paskui pradėjo juoktis:

-- Ar aš turiu ją pagrobti? Nežmirškite, kad esame neutraliame krašte.

Aš atsisveikinau su juo ir daugiau jo nebemačiau.

Kitą dieną nutariau prašyti ambasadoriaus mane atleisti iš tarnybos. Aš sugalvojau istoriją, kad Istanbule gyvena mano žmona su keturiomis vaikais, su kuria noriu pasimatyti. Kad ji ten su keturiomis vaikais gyvena tai buvo tiesa, bet aš neturėjau jokio noro pas ją važiuoti.

Ambasadorius išklausęs pasakė, kad jis manęs nelaiko ir aš galiu pasitraukti iš tarnybos kada noriu.

Po pietų su lagaminu rankoje apleidau ambasadą. Niekas į mane nekreipė dėmesio ir aš širdy pergyvenau nusivylimą. Išsinuomavęs kitą namą, Esrą pasiūniau studijuoti į universitetą. Ji suprato, kad tarp mūsų viskas baigta. Po to susiradau graikę Aiką, kuri man priminė Cornelijs. Aš pradėjau statyti viešbutį, apie kurį visą gyvenimą svajojau. Deja, mokėdamas rangovui angliškais svarais turėjau nusivilti, didžioji jų dalis buvo netikri. Vokiečiai už informacijas man mokėjo netikrais pinigais, kuriuos spausdino pas save. Iš turtuolio, kuris tikėjo turįs milijonus, staiga pasijutau elgeta be cento ir kartu praradau Aiką...

Šiandien verčiuos viskuo. Perku ir parduodu. Mūsų tautos žmonės greit nenusivilia ir moka laikytis paviršiuje.

ESAM LAISVI - NETYLĖKIM!

NENULEISKIM VĖJ AIS TOS SAVO IŠSAUGOTOS LAISVĖS! NES JI NE VIEN MŪSŲ: Į JĄ SUDĖTA IR VILTIS LIETUVOS.

TAD NAUDOKIME SAVĄJĄ LAISVĘ VISIEMS Į AKIS PASAKYTI, KAD LIETUVIŲ TAUTA DAR GYVA, IR KAD LAISVĘ PRIKLAUSO IR JAI. SAKYKIME DRĄSAI, TVIRTAI IR VIENINGAI, TODEL

BŪKIME LAPKRIČIO TRYLIKOTOSIOS MANIFESTACIJOJ!

PRABILKIM UŽ LIETUVĄ DEŠIMTIMIS TŪKSTANČIŲ BALSŲ VIENU METU! NE PAŽADUS MIRT UŽ TĖVYNĘ SUNEŠKIM — JAI REIKIA MŪSŲ GYVŲ IR IŠTIKIMAI PAREINGŲ. SUNEŠKIME TVIRTĄ VALIĄ!

Manifestacija bus lapkričio 13 d. New Yorke Madison Square Garden (50 St. ir 8 Ave.) ir prie Jungtinių Tautų.

Salė atidaroma 10:30 val. Orkestras pradės groti 11:00 val. Programa prasideda 12:00 val. Atvykti į salę reikia prieš 11:00 val., kad būtų suspėta laiku susirasti ir užimti vietas.

Šiame laikraštyje atskirai bus pranešama kas iš kurios vietos organizuoja atvykimą, kur gaunami bilietai bei kaip patekti į manifestacijos vietą. Kiekvienas susirinkęs tas žinias, prašomas jas turėti savo ir kitų informacijai.

Bilietus prašome iš anksto įsigyti per vietinius manifestacijos komitetus, idant išvengtų spūsties prie salės. Vietovėse, kur platintojų nėra, kreiptis laiškų į Committee to Restore Lithuania's Independence, 29 W. 57 St., New York, N. Y. 10019, 10 Fl., atsiunčiant atitinkamą čekį ir užsa-

komą bilietų skaičių. Bilietų kainos 3, 2, ir 1 dol. Po lapkričio 5 d. užsakymai laiškais nebus priimami. Iki tol neįsigijusiems teks kreiptis prie įėjimo penktadienį, lapkričio 12 d. nuo 4:00 iki 10:00 val. vak. arba manifestacijos dieną nuo 9 val. ryto.

Manifestacijos reikšmingumui svarbu, kad lietuvių valia ir ryžtas būtų paliudytas kuo didesniu dalyvių skaičiumi ne tik iš artimų, bet ir iš tolimų nuo New Yorko vietų. Artimose vietovėse gyvenantiems privalu ypač gausiai dalyvauti — ne tik po vieną, bet ištisomis šeimomis. Ypač jaunimui reikia sudaryti sąlygas tą dieną būti manifestacijoje.

Negalintieji atvykti irgi gali dalyvauti manifestacijoje, skleidami žinią apie manifestacijos tikslą ir turinį vietos visuomenėje ir savo miestų spaudoje, ir taip pat prisidedami savo pinigine auka.

KOMITETAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI ATSTATYTI

Tuoju po II Pas. karo Vokietijos stovyklose gyvenę lietuviai buvo suruošę badavimo streiką, norėdami atkreipti pasaulio dėmesį į Lietuvos pavergimą. Ta proga didesnėse stovyklose buvo suruoštos demonstracijos, Nuotraukoje į susirinkusius lietuvius prie pakeltos vėliavos kalba prof. S. Kolupaila.

K. Daugėlos nuotrauka

LIETUVIŲ MANIFESTACIJOS II PAS. KARO METU IR VĖLIAU

K. S. Karpis

Praeitą kartą pavaizdavau, kaip mūsų ankstyvesnė išsivija dirbo Lietuvos nepriklausomybei iškovoti I Pas. karo metu. Prezidentų lankymas kartojasi ir dabar. Vos prasidėjus II Pas. karui, 1940 metų spalio 15-16 d. Washingtone susirinkusi Amerikos Lietuvių Tarybos delegacija apsilankė pas prezidentą Roosevelta. Jis mums tikrino, kad karui pasibaigus Lietuva bus atstatyta nepriklausoma. Karas baigėsi prieš 20 metų ir ką turim?

1945 metų pradžioje paaiškėjus, kad JAV sutiko palikti Lietuvą sovietams karui dar nepasibaigus (ši kartą vėl kaip 1917 metais su Bachmetjevu) tautininkų Lietuvai Vaduoti Sąjunga kovo 20-23 d. surengė Washingtone pirmutinę manifestaciją. Joje dalyvavo apie 100 Kongreso ir Senato atstovų; keli jų sakė kalbas, žadančias ir keliančias Lietuvai laisvės viltis. Tada buvo įteikta pirmutinė Kongreso atstovo Kelly rezoliucija, ir kovo 23 dieną Kongreso Rūmų bokšte plevesavusi Amerikos vėliava padovanota Lietuvai Vaduoti Sąjungai pasiuntus Lietuvai Misiją, ten lietuvių tautai, karo auka, vienatinė buvo panašiai atstovaujama, ir už tai gavo nuostabią platų spaudoje pagarsinimą. Tą kelionę ir buvimą tame

mieste labai plačiai išnaudojom. Kitos mūsų srovės tą žygį, kaip ir sąskrydį Washingtone, neigė ir ignoravo. San Francisco mieste L.V.S. valdybos nariai ir Misijos vadai pralaidom apie tris savaites laiko — ir štai su kuo pirmiausia susidūrėm:

KOMUNISTŲ PASALINGA ATAKA

Lietuvių paneigimui ir suniekinimui, radom komunistų iš anksto paskleistą klastingą melą. Jie tam rengiamiesi planingai dirbo. Sekdami lietuvių veiklą šiame krašte, po to, kai tik Sovietai įsiveržė į Lietuvą 1940 metais, pilnai žinojo Amerikos lietuvių pastangas Lietuvos klausimui ginti. Skleidami savo melus Lietuvių Misijos sąskaiton, komunistų

agentai tikėjosi suniekinti lietuvius, taip kad jie būtų ignoruojami ir kad atvykimas į San Francisco nueitų niekais.

Tą reikėjo sulaužyti — ir pavyko.

Iki 1945 metų, kada ir Jungtinių Tautų įstatus pagaminė prosovietiniai amerikiečiai, Kremliaus agentų įtaka buvo giliai įsmigusi amerikiečių spaudoje. Vienas po kito laikraščių kolūnistai seną Sovietų delegacijos vadą Molotovą vadino "handsome" (gražuoliu), o Lietuvų Misijos atstovus pravardžiavo "pronacių gauja". Vardais įvardino ir prezidentą A. Smetoną (jis jau buvo miręs 1944 metais), ir Julij Smetoną, ir Lietuvai Vaduoti Sąjungą, ir Dirvą ir Karpių, ir Amerikos Lietuvių Misiją ir jos vadą Antaną Olį. Štai pavyzdys:

"Pastangas įnešti į Jungtines Tautas San Francisco mieste seniai ir laimingai sutvarkytą Lietuvos Sovietų Respublikos įsijungimą į Sovietų Sąjungą, kaip skal-dymą ir antisovietinį manevrą, deda taip vadinama Amerikos Lietuvių Misija, kuri atvykus į San Francisco įsisteigė savo buveinę, vadovaujamą Antano Olį iš Chicago..."

Ta propagandos "misija" prieš Sovietinę Lietuvą ir Sovietų Sąjungą gerai organizuota ir finansuojama lietuvių fašistinės grupės, deda dideles pastangas Washingtone suardyti gerus santykius tarp JAV ir Sovietų Sąjungos."

Tas nuodingas straiplsnis nu-sakė įvykių eigą nuo 1941 metais birželio 7-8 d. įsteigtos Lietuvai Vaduoti Sąjungos, "buvusio fašisto Lietuvos diktatoriaus Antano Smetonos, kuris, kaip ir jo sūnus, Julius, kaip tai slapta išgavo į JAV kaip "treminiai", pabėgė iš Lietuvos 1940 metais. Po Antano Smetonos mirties 1944 metais, jo sūnus Julius vadovauja Lietuvai Vaduoti Sąjungai. Jis nėra šios šalies pilietis, bet nuolat agituoja už karą prieš Sovietus".

"Karpis (Dirvoje) rašė vedamajame, birželio m. 1941 metais, kuomet Hitleris įsiveržė į Lietuvą, žygiuojant į Rusiją: Mums lie-

tuvams visai nesvarbu ką Hitleris ar kas kitas padarys su Rusija. Lai jie sudrasko Rusijos režimą iš pat pagrindų..."

MISIJA PRAVEDĖ PLAČIĄ PROGRAMĄ

Taip pasimoję prieš Lietuvų Misiją Sovietų agentai bijojo, kad jų melais išgarsintas Lietuvos Sovietų Respublikos įsijungimas į Sovietų Sąjungą kaip Kremliaus klasta nebūtų suardyta.

Tai kas buvo atlikta San Francisco mieste, dabar New Yorke kai kas bus pakartota.

Antano Olį suplanuota darbotvarkė pravesta, galima sakyti, net su kaupu. Iš pat Chicago, jo padarytais ryšiais su Hearsto dienraščių bendrove, talpino ir San Francisco ir kituose miestuose einančiose dienraščiuose ir Olį pranešimus apie Misiją, apie lietuvių pastangas kovoti už teisybę prieš Sovietus, ir pats vyriausias redaktorius įtalpino savo vedamuosius visuose savo dienraščiuose, kas minėtus komunistų melus nušlavė.

Dalyvavusių valstybių delegacijų pirmininkams buvo įteikta tiksliai paruoštas memorandumas, paliečiąs Atlanto Chartos pareiškimus; įrodinėta, kad Lietuva privalo būti priimta į Jungtines Tautas; atidengta Sovietų klastingas pajungimas Lietuvos ir kitų tautų, turinčių teisę į nepriklausomybę, išdalinta Noremo knyga Timeless Lithuania ir t.t.

Tame pačiame viešbutyje, kur buvo apsigyvenus Sovietų delegacija, surengėm spaudos atstovams vaišes, su tikslia, plačia medžiaga apie Lietuvos bylą. Dalyvavę apie 80 viso pasaulio spaudos atstovų plačiai paskelbė Lietuvos teisingus reikalavimus. Kitą vakarienę surengėm vėliau draugingų kraštų delegatams, parodydami jiems Lietuvos filmą su pažindinimui su mūsų kraštu. Sovietų atstovai degė apmaudu tai žinodami, bet pakenkti negalėjo.

Keliais atvejais buvo surengta per radiją kalbos ir diskusijos, lietuvių atstovų su kitų tautų atstovais pasikalbėjimai apie Lietuvos pavergimą.

Mažai kas nežinojo apie lietuvių San Francisco mieste, ir jų

mažai ten gyveno. Ir štai du visai svetimi, iš tolimos Chicago, Antanas Olis ir Al Kurnskis apsilanko pas San Francisco arkivyskupą John J. Mitty — jis sutinka pavesti Lietuvai Misijai sekmadienį, gegužės 20, jo paties atnaujami mišias, pakviečia pamokslą pasakyti šv. Karolio parapijos kleboną, politiką kun. Edwardą J. Meagher, kuris savo tikslą kalboje, plačiai nušvietęs tarptautinę padėtį, įrodinėjo Lietuvos teisę laisvų tautų tarpe.

Bet jis kalbėjo ne paprastiesiems parapijiečiams: tą dieną į katedrą buvo specialiais kvietimais susirinkę įvairių kraštų atstovai, kurie norėjo dalyvauti, diplomatiniai ir konsuliniai atstovai ir San Francisco didžiūnija.

Tai buvo didelis laimėjimas Lietuvai Misijai. Tokį žygį vargu kas kitas toje katedroje kada nors pakartos.

Ta Misija Lietuvai Vaduoti Sąjungai kaštavo virš \$8,000. Visuomenė patyrus apie tą San Francisco žygį, pradėjo siųsti aukas tiesiog. (Svarbu, kad taip platus laikraščių patarnavimas niekone kaštavo.)

Panašiai ir dabar, visuomenė įvertindama sumanytą manifestaciją New Yorke lapkričio 13 d. gausiai siunčia aukas ir rengiasi dalyvauti Madison Square Gardene. Tik jiems tą dieną durs į Jungtines Tautas bus uždarytos. Ką prieš juos New Yorke parodys komunistai?

Kalbant apie New Yorke rengiamą manifestaciją, noriu sutikti su V. Rastenio Dirvos spalio 1 d. pareiškimu:

"Tarp mūsų kalbant, jau ir dabar galima pranašauti, kad kiekvienas, kas visai nekritiškai tikisi iš tos manifestacijos ryškių tiesioginių laimėjimų Lietuvos bylai, neapdairiai rizikuoja nusivilti. Daugiausia ko galima bent apytikriai iš manifestacijos tikėtis tai šokio-tokio pramynimo takų į viešąją tarptautinę nuomonę. Bet, blogesniu atveju, ir tai gali nepasisekti net jei manifestacija ir įvyktų tokio masto kaip planuojama".

(Nukelta į 6 psl.)

Bostono Žalgirio tunto skautai buvo padarę išvyką į New Hampshire, kur ūkuose skynė obuolius ir uždirbtus \$121,50 paaukojo rajono stovyklavietei pirkti. Nuotraukoje skautai po darbo ragauja savo skintus obuolius.

SKAUTŲ TĖVŲ RŪPESTIS

Rugsėjo 14 d. skautų bukle. Bostono Lietuvių Pi-

liečių Draugijos namuose įvyko skautų tėvų susirinkimas. Susirinkimo dėmesio centre buvo skautams sto-

vyklos įsigijimas ir lėšų šiam reikalui kaupimas.

Bostono skautų vadovų ir skautų tėvų komiteto rūpesčių yra surastos kelios vietovės. Susirinkime jos buvo schemomis ir foto nuotraukomis pavaizduotos. Jų dydis ploto atžvilgiu yra maždaug 150 akrų, prie ežerų, miškuose, kai kurios turi jau įrengimus (vandentiekį, elektrą ir trobesius). Jų kaina maždaug 30-50 tūkstančių dolerių.

Stovyklos ieškoma visam Naujosios Anglijos Rytinio Pakraščio skautų rajonui. Rūpestis yra visų, ir jis visus vienodai įpareigoja surasti tinkamiausią vietovę, kurią ne tik jaunimas, bet ir senimas galėtų džiaugtis.

Stovyklos ieškoma ir lėšos keliamos. Reikalas rimtas ir pradžia labai aktuali. Bostono tėveliai vos tik per šešetą mėnesių — 30 šeimų sudėjo po šimtinę, o kiti taip pat žada neatsilikti. Tai pagirtinis žygis, rodąs supratimą užsimotojo darbo.

Mūsų skautiškas jaunimas neturi būti kampininkas svetimos stovyklose. Padėkime jiems įsigyti savąjį kampelį savo pritartimu šiam darbui ir, kas svarbiausia šiuo metu, pinigine auka. (kš)

AUKOS LIETUVIŲ SKAUTŲ SAJUNGOS ATLANTO RAJONO STOVYKLAVIETES PIRKIMUI

\$336.49 — D. L. K. Birutės D-jos New Yorko skyrius, L. M. A. New Yorko Klubas ir S. L. M. Moterų 99 kuopa.

\$200.00 — New Yorko Skautams Remti Komitetas.

\$100.00 — A. Dirikis, L. ir Č. Kiliuliai, M. Bichnevičius, V. Bakšys, M. ir H. Gineitis, J. Dabrila, B. Mikonis, D. ir V. Eikiniai, J. Starinskas, G. P. Ambraziejus, E. Kleinas, S. ir L. Jasičiai, V. Žiaugra, A. Bacevičius, J. ir B. Šimanskiai, J. ir N. Raškiai, V. ir T. Trečiokai, B. ir E. Kondratė, V. ir E. Rastoniai, M. ir J. Saulėnai, J. A. Starėnas, S. Meilus, K. ir E. Kaspariūnai, H. Bitėnas, P. Kupinskas, dr. J. ir A. Čekai, N. J. V. ir A. Liobiai, kun. J. Pakalniškis, P. Osmolskis, S. Karmazinas, dr. R. Saldaitienė, J. Mikalauskas, E. Pilis, V. Augustinas, P. Slapelis, J. Rauba, J. Bandžiukas, J. Rasys, P. Jaras.

\$50.00 — Amerikos Inžinierių ir Architektų Sąjunga New Yorko skyrius, S. Petrauskas, P. ir A. Normantai, S. Valančiūnas.

\$25.00 — V. Hodges, V. Čecėtienė, A. L. Jasaitis, J. Audėnas

A. Pocius, J. Veblaitis, J. Vaicūkus, V. Šakals, Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Piliečių Klubas, N. Smithfiel, J. Švedas.

\$20.00 — J. Liaukus, K. Ožalas.

Lithuanian Village B-vės Clevelande direkcijos nariai su spaudos atstovais, minint b-vės 5 metų sukaktį. Sėdi iš kairės: A. Šemeta, Z. Dučmanas, pirm. J. Virbalis, inž. A. Pautienis, V. Brazūlis. Antroji eilė: Z. Peckus, I. Gatautis, J. Čiuberkis, E. Karnėnas, Br. Bernotas ir J. Maškis. V. Pliodžinsko nuotrauka

SPORTAS

IŠEIVIJOS GYVENIMAS

* VEL LIETUVIŠKOS pavadės pateko į anglišką spaudą: Hamiltono Victoria klubo lauko teniso pirmenybės laimėjo Algirdas Grajauskas, o sportiškiausiu nariu Rosedale klube buvo pripažintas Juozas Svilas. Tuo tarpu Toronte, Jonas Vilnas buvo amerikoniško futbolo didvyriu su Montrealiu, įspirdamas lemiamus tris taškus torontiečiams profesionalų susitikime.

* VISUOTINIS ŠALFASS suvažiavimas įvyksta spalio 30-31 d.d. Clevelande.

* SPORTO KLUBAI jau pradėjo pasiruošimus žiemos sezonui, o kasų papildymui -- ruošdami šokių vakarus.

IŠ PAVERTOS LIETUVOS

* RAUDONOSIOS ARMIJOS bokso pirmenybėse pirmą vietą lengvajam sv. iškovojo Dailus Navickas.

* SOV. SAJUNGOS futbolo pirmenybėse Vilniaus Žalgiris dalyvauja lemiamuose susitikimuose perėjimui į aukščiausią Sov. Sąjungos futbolo klasę. Pasikutinėse rungtynėse Vilniuje prie 16-kos tūkstančių žiūrovų jie sužaidė lygiomis su Grozno Terku ir lavanove su Tekstilčiku. (kb)

\$15.00 -- Pabaltijo Lietuvių Moterų Klubas Bostone.

\$12.00 -- A. Ryliskis.

\$10.00 -- E. McAvay, kun. L. Jankus, V. Pitkunigis, V. Kėmėžys, dr. E. Vilčinskienė, W. ir A. Yuska, S. Mazilis, A. Valušis, K. Navakauskas, P. Trilaušis, A. Jarmas, J. Didžiulakis, P. Lukosevičius, T. Yagella, P. Slepėtis, P. Domijonaitis, Stukai, S. Ramonas, Šimkai, V. Misitinas.

\$5.00 -- A. Ratas, Tėvas Gidžiūnas, kun. J. Maknys, E. Čiočys, A. Valaitis, V. Budris, Jurevičiai, T. Duda, P. Kudulis, S. Goštautas, J. Grincevičius, J. Miezaitis, S. Lukoševičius, A. Zindzius, B. Mališkauskas, V. Adamavičius, J. Martėika, A. Balčiūnas, J. Žukavičius, J. Yorke, V. Laugalis, A. Žukauskas, E. Kubaitis, V. Žibas, V. Ramanaukas.

\$3.00 -- K. Kriaučiūnas, A. Pilibaitis, J. Jackūnas, Z. Bliznikas.

\$2.00 -- A. Grigaitis, W.J. Bossard, D.J. Fisher.

\$1.00 -- A. Klimavičius, J. Petruškevičius.

Sotyklyvietės pirkimo išlaidoms padengti gauta iš šių vietovių: \$50.00 New Yorko, Elizabetho, Bostono, \$30.00 Hartfordo \$25.00 Providence, Worcesterio, Waterburio.

Ruošiant spaudai šį skelbimą negalėjome kai kurių aukotojų pavardžių suminėti, kadangi tik maža dalis aukų lapų buvo grąžinta.

Komitetas širdingai dėkoja pirmiesiems aukotojams ir kviečia visus prisidėti prie stovyklavietės įsigijimo savo išgalima auka.

Aukas prašome siųsti: L. A. Siemaška, 85-44 148th St. Jamaica, N.Y., 11435.

Stovyklavietei
Pirkti Komitetas

LIETUVIŲ MANIFESTACIJOS

(Atkelta iš 5 psl.)

Noras šaukti į pasaulį dėl to, kad mums kaip tautai skauda, kad mūsų kraštas svetimo grobio pajungtas, verčia mus imtis visokių priemonių, tačiau nuo pat 1940 metų pradėtų ir iki šiol edamų pastangų atkovoti Lietuvai kas jai kaip valstybei priklauso

jokios pirmynžangos nesimato -- ir viskas dėl to, kad šiame krašte jau pergiliai įsisiurbė Kremlius nuodai.

Tačiau dirbti reikia, ir ateityje reikės, tik vada ir veikėjai privalo rimčiau žiūrėti, kuria kryptimi ir kokių žymių imtis kad jie reikšmingiau paveiktų viešąją tarptautinę nuomonę.

Clevelando lituanistinių mokyklų sportinių varžybų, įvykusių spalio 17 d., dalyvės. J. Carlos nuotrauka

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Kviečia visus stoti į klubą nariais.

Lietuvių Klube veikia įvairių lietuviškų laikraščių — žurnalų skaitykla, televizija, transliuojamos Tėvynės Garsų radijo valandėlės programos ir yra įvairiausių kitų pramogų, smagiam savaitgalių ir šiaip vakarų praleidimui.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

CLEVELANDIEČIAI REMIA ŽYGTĮ Į JUNGTINES TAUTAS

Pirmųjų aukotojų sąrašai jau garsinti Dirvos 95, 109, II Nr. Po to dar gauta aukų:

Po \$20 -- A. Buknis
Po \$15 -- B. Malcanas
Po \$10 -- V. Arnastauskaitė,
Al. Daugirdas, A. Gailliusis, J. Malskis, kun. K. Žemaitis.

Po \$8 -- B. Maželis
Po \$5 -- St. Alšėnas, K. Ba-
laišis, T. Duleba, V. Gelažionas,
J. A. Grigaliūnas, St. Jurgai-
čių šeima, kun. B. Ivanauskas, A.
Juodvalkienė, K. Martinėnas, V.
Palūnas, A. Petrauskis, Ed. Pet-
kevičius, A. Puškorutė, M.
Venclova, P. Vilkas, K.O. Žygal.

Po \$3 -- G. Degutienė, K. Ei-
dukaitis, K. Gaižutis, J. Stravins-
kas.

Po \$2 -- V. Degutis, St. Hala-
burda, Vl. Knystautas, V. Petkus,
K. Tijunėlis.

Po \$1 -- J. Masaitis
Po \$1 -- J. Masaitis, J. Titas,
J. Žebedėnas.

Viesiems aukotojams KLNA Cle-
velando sk. Komitetas širdingai
dėkoja.

KLNA Clevelando
sk. išdėlininkas.

• Vengrų Revoliucijos
didvyrių dieną paskelbė Cu-
yahoga County Commisio-
ners: Frank M. Gorman,
William P. Day ir Henry
W. Speeth specialia rezolu-
cija.

Rezoliucijoje skelbiama,
kad 1956 m. spalio 23 d.
laisvę mylį vengrai sukilo
prieš tironiją ir diktatūrą,
neatsižvelgiant į priešų jė-
gų persvarą. Jų narsa ir
pasiaukojimas atnešė garbę
žmonijai.

• Lietuvių Konservatorių
Klubas kviečia visuomenę
atsilankyti į teisėjo George
J. McMonagle paskaitą te-
ma "Kandidatai ir rinkimi-
niai klausimai" š. m. spalio
29 d. (penktadienį). 8 val.
vak. Čiurlionio Ansamblio
namuose, 10908 Magnolia
Drive.

Jėjimas — 1 dol. Po pa-
skaitos vaisės.

Clevelandiečio T. Dulebos motina Ona Duleblienė, 82 m. amžiaus,
neseniai atvyko iš Lietuvos ir apsislojo dukros Stasės Stankevičienės
šeimoje Toronte. Jos sutikime dalyvavo visi sūnūs ir dukros bei
anukai, iš Clevelando ir kitų miestų.

Nuotraukoje matome stovint žentą Kazį Stankevičių, N. Duleblienė,
Z. Šleperienė, St. Stankevičienė, M. Duleblienė, Juozas Duleba, T.
Duleba, (vidury sėdi) viešnia Ona Duleblienė, Prieky sėdi: Rita
Dulebaitė, Lina Stankevičiūtė, Toronto spauda pla-
čiai paminėjo atvykimą ir įdėjo keletą nuotraukų.

Čiurlionio ansamblis koncerto metu. Prieky dirigentas A. Mikulskis su sol. I. Grigaliūnaite,
V. Plodžinsko nuotrauka

Konkursinio šokio laimėtojai Čiurlioniečių baliuje buvo paskelbti Leknickas su Unguraityte ir Johan-
sonas su Urbaitiene, laimėję po šampano bonką. Nuotraukoje laimėtojai su baliiaus šeimininkais. Iš kai-
rės: Gr. Plečkaitienė, Leknickas, Unguraitytė, Vl. Plečkaitis, Urbaitienė, Johansonas ir D. Dundurienė.
V. Plodžinsko nuotrauka

• Ralph J. Perk, nepri-
klausomas respublikonų
kandidatas į Clevelando
miesto burmistro vietą, pa-
reiškė, kad 1966 m. biudže-
te burmistras R. S. Locheris
turi užslėpęs 6 nuos. mokes-
čių padidinimą namų sa-
vininkams.

R. J. Perk kviečia bur-
mistą atsakyti į tą klausi-
mą, arba atit. organizacijos
turėtų dar prieš rinkimus
tą faktą patikrinti ir pa-
tiekti viešumai.

Pagal R. J. Perk prane-
šimą, deficitan slenkanti
miesto samata reikalaujan-
ti tų 6 nuos. mokesčių pa-
kėlimo, visa tai slepiant
nuo visuomenės, nes rinki-
mų metu dar iš anksčiau
vis žadama mokesčių ne-
kelti.

Būdinga, kad burmistras
R. S. Locheris atsisako leis-
tis į diskusijas su kitais
kandidatais įvairių organi-
zacijų kviečiamuose mitin-

guose. Visi keturi kandida-
tai susitiks tik kartą, spa-
lio 30 d. City Club forume.

Visi trys kandidatai —
Perk, McAllister ir Stokes
— pareiškė savo nustebimą
tokiu Locherio atsisakymu
diskutuoti viešai iškilusius
klausimus.

Į tuos užmetimus atsai-
kydamas Locherio rinkimi-
nės kampanijos vadovas B.
Klementowicz atsakė, kad
Locheris negalys savo rin-
kiminę kampaniją leisti
kontroliuoti įv. organizaci-
joms ir grupėms, kurios tik
nori matyti visus 4 kandi-
datus iš karto.

Hugh Calkins kandida-
tuoja lapkričio 2 d. rinki-
muose į miesto švietimo ta-
rybos narius. Jo pareiškimu
— "Vienintelis mano tiks-
las kandidatuojant į švieti-
mo tarybą yra pagerinti
mano ir viso Clevelando
vaikų švietimo sąlygų ko-
kybę".

Clevelandas nebūsiąs ge-
ru miestu be geros švieti-
mo sistemos.

H. Calkins yra demokra-
tų partijos narys, o jo kan-
didatūrą remia abu Clevel-
lando dienraščiai, unijų va-
dovybė ir kt. organizacijos.
Jis yra teisininkas ir ak-

tyviai reiškiasi švietimo or-
ganizacijų veikloje.

• Clevelando Orkestro
koncertų programoje spalio
28 ir 30 d. numatytos Buf-
falo Philharmonijos Orkes-
tro dirigento Lukas Foss
gastrolės. Koncerte solo dai-
nuos Metropolitan operos so-
pranas Phillis Curtin. Šalia
spalvingos Stravinskio kom-
pozicijos "Le Sacre du Prin-
temps", dar programoje bus
išpildyta Charles Ives "The
Steeple and Mountains" ir
Foss'o nuosava kompozici-
ja "Times Cycle" su solo
dainomis.

Severance Hall vykstan-
čių koncertų pradžia 8:30
val. vak.

PAMESTAS LIETPALTIS!

Superior Ave., lietuvių
raione, spalio 16 d. buvo
pamestas policininko liet-
paltis — geltonas, juodu
pamušalu. Radęs patalą ma-
loniai prašomas atsiliepti
kreipiantis į Ed. Zeisel, tel.
EX 1-3428.

• Apdraudos reikalais ge-
riausius patarnavimus gau-
site kreipdamiesi į Z. Obe-
lenį tel. 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų, geroje vietoje, pi-
gia kaina. Teirautis telef.
481-7586.

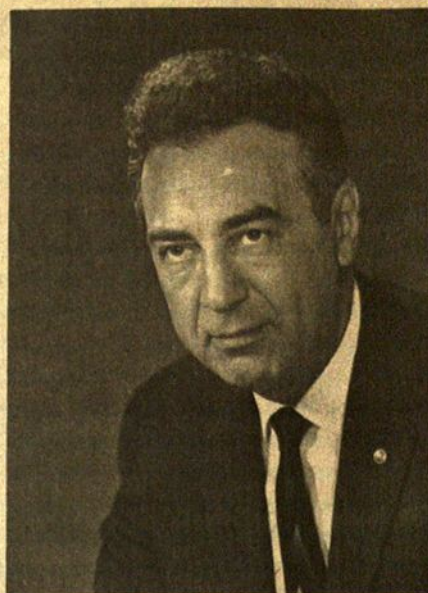
MOKINĖS SIUVA- MOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus as-
menis mūsų įmonės darbams.
Tai pastovus darbas, teikias
puikias akordinio darbo sąly-
gas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki
5 val. p. p., nuo pirmadienio iki
penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.
2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000

PERK FOR MAYOR

- Prieš miesto pajamų mokestį
- Užstos mažų nuosavybių savininkų investicijas
- Užtikrins visų piliečių visais laikais saugumą gatvėse
- Sustabdys landynių plėtimąsi
- Ištikimas visų tautybių bičiulis
- Bičiulis vyresnio amžiaus piliečių

X Ralph J. Perk

INDEPENDENT "PERK FOR MAYOR" COMMITTEE
Nicholas Bucur, Camp. Co-ordinator, 10206 Clifton Blvd.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 30 D. Lithuanian Villa-
ge Bendrovės tradicinis metinis
balius Lietuvių salėje.

SPALIO 31 D. Kristaus Kara-
liaus Akademija ir tradicinė va-
kariinė Naujosios parapijos sa-
lėje.

LAPKRIČIO 6 D. Vakaras jau-
nimui, Rengia Vysk. M. Valan-
čiaus mokykla.

LAPKRIČIO 14 - GRUODŽIO
nėkos laimėjimai erdvėje", Ren-
gia LB I apyl. valdyba.

LAPKRIČIO 20 D. ALT Clevel-
lando skryliaus vakaras, Detroito
meno būrelis, vadov. aktorės Z.
Mikšienės, suvaidins Alanto ko-
mediją. Vakaras įvyks Lietuvių
salėje.

• Danutės Penkauskaitės
meno kūriniai yra išstatyti

DIRVOS

KRAUTUVĖJE

Paveikslų rinkinys (kai-
nos nuo 20 iki 120 dol.) lei-
džia pasirinkti moderniško
ir realistinio meno kūrinių.

LAPKRIČIO 25-27 D. Lietu-
vių Studentų Sąjungos suvažiavimas Sheraton-Cleveland vieš-
butyje.

LAPKRIČIO 27 D. Kanados lie-
tuvių jaunimo teatras Aukuras
vaidins K. Binkio "Atžalynas"
šv. Jurgio par. salėje, Rengia LB
I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 5 D. Neringos tunto
iškilminga sueiga šv. Jurgio pa-
rapijos salėje.

GRUODŽIO 19 D. Dr. A. Nas-
vyčio paskaita "Moderniškostech-
nikos laimėjimai erdvėje", Ren-
gia LB I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Eg-
lūtė, Ruošia Vysk. M. Valančiaus
mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis
Lietuvių Bendruomenės Naujųjų
Metų sutikimas, šv. Jurgio pa-
rapijos salėje.

1966

SAUSIO 9 D. šv. Kazimiero
liet. mokyklos eglutė.

SAUSIO 29 D. Liet. Budžiams
remti valdyba ruošia tradicinį
blynų balių šv. Jurgio parapijos
salėje.

VASARIO 5 D. Ateities klubo
balius.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VILTIES DRAUGIJOS VAJUS

Išjunkime į dabar vykdomą Vilties Draugijos narių verbavimo vajų!

Jeigu Vilties Draugija turės daugiau narių, jeigu kils jų įnašų suma, — stiprės ir gerės Dirvos laikraštis. Pasiryzkime ir šiandien pat savo įstojimu, artimųjų, ypač jaunuųjų įrašymu ar turimųjų įnašų pakėlimu paremkime savo laikraštį.

• A. Statulevičius, Dirvos atstovas Toronte, įstojo į Vilties Draugiją 50 dol. įnašu.

A. Statulevičius yra uolus ir labai paslaugus Dirvos talkininkas, kruopščiai ir pastoviai persiunčias Dirvos prenumeratas, apmokėtas tų prenumeratorių Toronte, kurie savo reikalus sutvarkę Paramos Kredito Draugijoje, nepamiršta ir savo spaudos reikalų.

A. Statulevičiaus talka ir paslauga Dirvai yra pastovi ir naudinga. Jo įnašas ir atsiliepiamas į vajų rodo pavyzdį visiems Dirvos bičiuliams ir talkininkams kaimyninėje Kanadoje.

Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti kviečia visas organizacijas dalyvauti Lapkričio 13 d. New Yorke — Madison Square Garden ir eisenoje į Jungtines Tautas SU SAVO VĖLIAVOMIS.

Prašoma būtinai organizaciją užregistruoti iki š. m. lapkričio 3 d., šiuo adresu: Aleksandras Vakselis — 112-09, 95th Ave., Richmond Hill, N. Y. 11419, nurodant organizacijos pavadinimą, adresą ir vėliavų skaičių. KLNA

• Stiprindami Lietuvių Fondą ir paaukodami po šimtinę, padarysime didelį istorinį darbą. Taip rašo LF valdybą Ant. Skudzinškas iš Dorchesterio.

Nestovėkite ir jūs nuošaliai. Įsirašykite į LF narių eiles lietuvių palaikyti ir lietuvių kultūrai kelti. Įsirašydamas įrašysite savo vardą per LF vardyną. Kreipkitės į LB apylinkės valdybą, LF įgaliotinį arba tiesiai į LF: 6643 S. Maplewood Ave., Chicago, Illinois 60629.

• Pastaruoju laiku p.p. Kajeckai dalyvavo Brazilijos Ambasadoriaus išleistuvių priėmimo, ponios Chiang Kai-Shek garbei suruoštame priėmimo Kinijos ambasadoje, JAV Kabineto ponų su ponu Dean Rusk pagerbtuvėse Meridian House spalio 13 d., Madagaskaro užs. reikalų ministro bei Ambasadoriaus kvietimu suruoštame jų priėmimo Nepriklausomybės šventės proga.

NEW YORK

* NEW YORKO Liet. Moterų Klubas (priklausąs L.M. Klubų Federacijai) pradėjo susirinkimų sezoną spalio 9 d., pas savo garbės narę, ilgą laiką buvusią pirmininkę V. Jonuškaitę — Leskaitienę.

Daugiau kaip 30 narių, kurių tarpe buvo ir GFWC (visuotinės moterų klubų federacijos) tarybos narė L. Blietukienė, pirminkės M. Kregždienės pasveikintos ir paskatintos padaryti prasidedantį sezoną darbingą ir prasmingą, turėjo malonią progą išklausyti V. Jonuškaitės-Leskaitienės patikslinančių, gyvais pavyzdžiais iliustruotą paaiškinimą apie lietuvišką (daugiausia

aukštaitiškų) dainų būdinguosius bruožus.

Iškilmingumu paspalvintas pirmasis susirinkimas dar nebuvo apsunkintas išsamesniais reikalų svarstymais. Tačiau klubas paskyrė ir įnešė 25 dolerius lapkričio manifestacijai finansuoti. Kitas susirinkimas bus lapkričio 3 dieną.

• Korp! Neo-Lithuania New Yorko padalinio sueigoje, įvykusioje spalio mėn. 16 d. p. Jurgelių namuose buvo išrinkta nauja valdyba, į kurią įėjo: A. Bitėnas, A. Čekienė, V. Jurgėla, E. Laukys, V. Vykintaitė. Po sueigos korporantai-ės pamatė filmą iš Korp! vasaros stovyklos ir pasidalino įspūdžiais. Taip pat buvo aptarta metinės šventės baltiaus reikalai. Baliaus įvyks š. m. lapkričio 6 d. Travelers Hotel prie La Guardia areodromo — 8 val. vak.

BOSTON

• Bostono L.S.T. Korp! Neo-Lithuania kviečia Jus į Metinę šventę, kuri įvyks 1965 m. spalio 30 d., 7:30 val. vak. Lietuvių Piliečių Draugijos salėje III aukšte, 368 West Broadway, South Bostone:

I. Iškilmingos sueigos atidarymas. Prof. dr. Jono Puzino paskaita — "Mūsų jaunimas Lietuvos laisvės temų laikais". Juniorams spalvų uždėjimas. Sveikiniai. Šokiai, puikus orkestras, bufetas.

II. Spalio 31 d. A. L. Tautinės Sąjungos Namuose, 484 East Fourth Street, So. Bostone:

Lietuvių studentų meno paroda. Dalyvauja: G. Duobaitė, D. Barūnaitė, P. Martinkus, K. Norvaiša, N. Lingertat, A. Antanavičius, J. Gomas.

Lankymo pradžia 10 val. Atidarymas 4 val. ir dail. Albino Elksaus paskaita.

Veiks baras ir nemokamas bufetas.

CHICAGO

• Putnamo Seselems Remti Komitetas Chicagoje už madų parodos garsinimą Dirvoje prisiuntė 25 dol. auką. Rengėjoms nuoširdus ačiū!

A. A.

JUOZUI GILIUI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą jo sūnui

VLADUI GILIUI ir artimiesiems

Los Angeles
Lietuvių Dramos Sambūris

MALONIAI KVIEČIAME DALYVAUTI A. L. T. S-GOS EAST CHICAGOS SKYRIAUS RENGIAMAME RUDENS BALIUJE,

kuris įvyks š. m. lapkričio mėn. 6 d.,

Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos salėje,

3903 Fir Street, East Chicago, Ind.

Programoje: Violeta KAROSAITĖ ir Jaunutis PUODŽIONAS.

SILTA VAKARIENĖ.

BARAS.

SOKIAI.

Šokiams gros NEO-LITHUANIA orkestras.

Pradžią 7 val. vak.

Įėjimas \$3.50

RENGĖJAI

Balfas vėjus Chicagoje darbuotojai. Iš kairės: globos komiteto pirm. dr. L. Kriaučeliūnas, Balfos direktorė M. Rudienė, Balfos Chicago apskr. pirm. J. Petrauskas, Balfos vėjus vykd. komiteto pirm. P. Šilas ir Balfos direktorius A. Brazis.

Į talką Balfui!

Kolei širdis plaka, organizmas gyvas. Tautinio sąmoningumo, broliško artimumo, gyvos artimo meilės širdis mūsų lietuvių įsivijoje yra Balfas. Kaip organizmo viena dalis remia ki-

• Nijolė Martinaitytė ir Jonas Kelečius rengia dailiojo žodžio vakarą spalio 30 d., šeštadienį ir 31 d., sekmadienį, Chicago Baleto-Teatro patalpose, 2515 W. 69 St. Bilietai jau yra dabar gaunami "Marginiuose". Vakarą globoja Santara-šviesa.

CHICAGOS NEOLITHUANŲ METINĖ ŠVENTĖ

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Chicago Padalins š. m. lapkričio mėn. 6 d. Jaunimo Centre ruošia Korporacijos metinę šventę.

Staliukai užsakomi pas kolegą M. Šimkų nuo 9-3 ir 5-8 val. telef. CL 4-7450.

Pradžią: 7 val. 30 min. Vakarienė prasidės po oficialios dalies. Gros šokių orkestras ir veiks korporacijos baras.

Visi korporantai-ės dalyvauja su spalvomis. Maloniai kviečiami kolegų-ių artimieji ir bičiuliai.

Korp! Neo-Lithuania Chicago Padalins

• "Marginiuose" jau galima gauti bilietus į Nijolės Martinaitytės ir Jono Kelečiaus rengiamą dailiojo žodžio vakarą, įvykstantį šio mėn. 30 d., šeštadienį, 8 val. vak. ir 31 d., sekmadienį, 3 val. po pietų Baleto-Teatro patalpose, 2515 W. 69 St. Ši vakarą globoja Santara-šviesa.

ta, stipresnis pagelbsti silpnesniam, taip ir sąmoningose, susipratusioje visuomenėje daugiau išgalį turi pagelbėti ir paremti reikalingiems pagalbos savo broliams. Širdis negali sustoti ir palaukti, kol kitos kūno dalys nusistatys savo veikimo tvarką. Ji plaka ir plaka. Tą pastovią gyvosios širdies funkciją vykdo Balfas ryžtingai ir ištvermingai. Vieną kartą, vieną mėnesį per metus mūsų gyvoji širdis visiems mūsų tautinio kūno nariams ir ląstelėms — visoms organizacijoms ir individams prabyla, kad nepavargtume, neapsnūstume ir nepamestume vilties dėl mūsų gajos ir spindinčios gyvybės išlaikymo.

Jeigu šiandien mes rūpinamės tautinės gyvybės išlikimu, jeigu šiandien mes rūpinamės lietuvių bei lietuviškos kultūros išlaikymu įsivijoje, nemažiau turime susirūpinti ir fizine lietuvių gyvybe. Ištieskime pagalbos ranką mūsų sesėms, broliams kenčiantiems tolimajame Sibire, nešantiems sunkų vergijos jungą Lietuvoje ir Lenkijoje, ar patekusiems į vargą kuriam nors kitam pasaulio kampe.

Nuo š. m. spalio mėn. 15 d. iki š. m. lapkričio mėn. 15 d. Balfas žadina mus sukrusti karštesniu, stipresniu lietuviško broliškumo pulso ritmu atiduoti savo inasą, kad mūsų lietuviškoji gyvybė suliepsnotų karštesne ugnimi mūsų pagalbos reikalingų brolių džiaugsmui ir pasididžiavimui.

Tenelieka nei vieno lietuvi, kuris šiam gyvosios širdies šauksmui liktų abejingas.

Dr. Leonas Kriaučeliūnas, Balfos Vėjus Chicago Globos Komiteto Pirmininkas

KANADOS LIETUVIAI

* KANADOS lietuviai trijuose miestuose turi įsisteigę "Credit Union" -- bankelius: Toronte veikia Parama ir Priskėlimo parapijos, Montrealyje -- Litas ir Hamiltone -- Talka. Šių keturių bankelių narių skaičius siekia apie 4 tūkst. ir kai kurių metinė apyvarta yra virš vieno milij. dol. Metiniai narių susirinkimai dalį pelno skirsto mūsų tautiniams ir kultūriniais reikalams.

* ŠEŠTADIENINĖS mokyklos daugumoje mokslo metus pradėjo rugsėjo mėn. 18 d. Didžiausias mokinių skaičius -- virš penki šimtai, randamas Toronte, tuo tarpu Hamiltone ir Montrealyje mokinių priskaitoma po 250. Kitoje kolonijose jų yra mažiau.

* KANADOS ramovėnai ruošia si Lietuvos kariuomenės šventės atkūrimo minėjimui. Daugumoje pasirinkta lapkričio 20-21 d.d. datos, numatant ta proga suruošti paskaitas su menine dalimi. Atrodo, kad kiek plačiau minėjimą numato praversti Hamiltono Ramovės sk. pašventindamas ir naują sk. vėliavą. Be to, Hamiltono ramovėnai, suprasdami lapkričio 13 d. manifestacijos reikšmę New Yorke, savo tarpe sudėjo 25 dol. ir dar vėliau vienas ramovėnas prisiuntė 20 dol. Tokiu būdu, iš 36 narių mūsų jaunimas gavo 45 dol. finansinę paramą.

* HAMILTONAS jau susirūpino Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventės minėjimu, pakviesdamas pagrindiniu kalbėtoju iš Clevelando J. Daugėlą.

* PRIEŠ ADVENTO pradžią Kanadoje numatoma daug vestuvių. Paskutiniu metu susituokė Toronte Raimundas Zadurskis su Kanadoje gimusia Aldona Baikute, Montrealyje R. Martella su V. Morkūnaite. Nemažas skaičius yra ir krikštynų, lygiai kaip ir mirimų, ypač vyresnėje kartoje.

* ŠIĄ VASARĄ keletas Kanados lietuvių lankėsi Lietuvoje. Deja, daugumas jų apie gyvenimą Tėvynėje pasakoja tik uždarame ratelyje, kiti vėl -- visiškai tyli. Vienam "dypukui" iš Toronto nebuvo leista aplankyti savo tėviškęs, beveik dvi savaites jis praleido Vilniuje.

(Rb)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

RETA PROGA

išgyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA, \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALES RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bei Dirvos skaitytojais naudodamiesi knygų išpardavimo vajum, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— IŠKIRPTI —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.